

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 11.4.2018
COM(2018) 184 final

2018/0089 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

**a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviseleti eljárásokról és a
2009/22/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről**

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SWD(2018) 96 final} - {SWD(2018) 98 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

Az uniós szabályok hatékony érvényesítése számít az európaiaknak, és mindennapi életükre is hatással van. Éppen ezért megalapozott, hatékony és eredményes jogérvényesítési rendszerekre van szükség annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok maradéktalanul alkalmazzák, végrehajtsák és érvényesítsék az uniós jogot, valamint megfelelő jogorvoslati lehetőségeket kínáljanak a polgároknak.

Ezzel összefüggésben e javaslat célja a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló, 2009. április 23-i 2009/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv¹ (a továbbiakban: a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv) modernizálása és felváltása. E javaslat benyújtására a fogyasztói jogokra vonatkozó négy uniós irányelv célzott módosítására irányuló javaslattal² együtt kerül sor a Bizottság 2018. évi munkaprogramjában³ foglalt „Új megállapodás a fogyasztói érdekekért”⁴ részeként, a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárások eredményességének javítása és az uniós jog kollektív fogyasztói érdekeket érintő megsértése következményeinek megszüntetéséhez való hozzájárulás érdekében.

E javaslat az uniós fogyasztóvédelmi és marketingjogra vonatkozó, 2017. május 23-án közzétett és a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelvre is kiterjedő REFIT célravezetőségi vizsgálat (a továbbiakban: célravezetőségi vizsgálat)⁵ és az uniós jog által biztosított jogok megsértése tekintetében a jogsértés megszüntetésére és kártérítésre irányuló tagállami kollektív jogorvoslati mechanizmusok közös elveiről szóló 2013/396/EU bizottsági ajánlás⁶ végrehajtásáról szóló, 2018. január 25-i bizottsági jelentés (a továbbiakban: a kollektív jogorvoslatokról szóló jelentés)⁷ nyomán született meg.

Az említett értékelések kimutatták, hogy az uniós jog kollektív fogyasztói érdekeket érintő megsértésének kockázata egyre nő a gazdasági globalizáció és digitalizáció miatt. Az uniós jogot megsértő kereskedők fogyasztók ezreire vagy akár millióira lehetnek hatással ugyanazzal a megtévesztő reklámmal vagy ugyanazokkal a tisztességtelen általános szerződési feltételekkel több különböző gazdasági ágazatban. A határokon átnyúló kereskedelem élénkülésére és az uniós dimenzióval rendelkező kereskedelmi stratégiákra

¹ HL L 110., 2009.5.1., 30. o.

² COM(2018) 185, az 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvnek, a 98/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek, a 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az uniós fogyasztóvédelmi szabályok hatékonyabb végrehajtása és modernizálása érdekében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó javaslat.

³ COM(2017) 650 final.

⁴ Lásd az Unió helyzetéről szóló értékelő beszédet és a szándéknyilatkozatot a Tanács és az EP elnöke számára, elérhető a következő internetcimen: https://ec.europa.eu/commission/state-union-2017_hu.

⁵ A célravezetőségi vizsgálat a tisztességtelen szerződési feltételekről szóló 93/13/EGK irányelvre, a fogyasztási cikkek adásvételéről és a kapcsolódó jótállásról szóló 1999/44/EK irányelvre, az árak feltüntetéséről szóló 98/6/EK irányelvre, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2005/29/EK irányelvre és a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló 2009/22/EK irányelvre terjedt ki. Az eredményeket illetően lásd: SWD (2017) 208 final és SWD (2017) 209 final, 2017. május 23., elérhető a következő internetcimen: http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=59332.

⁶ HL L 201/60., 2013.7.26.

⁷ COM(2018) 40 final.

tekintettel e jogsértések egyre nagyobb mértékben érintik egynél több tagállam fogyasztóit is. Ezenfelül a kollektív jogorvoslatokról szóló jelentés feltárta, hogy több tagállam továbbra sem rendelkezik a tömeges károkozással járó helyzetekre szabott, kártérítésre irányuló kollektív jogorvoslati mechanizmusokkal. A jelentés kinyilvánította a Bizottságnak a 2013. évi ajánlás értékelésének nyomán követésére irányuló szándékát, kiemelt hangsúlyt helyezve a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv fogyasztói jogorvoslattal és jogérvényesítéssel kapcsolatos elemeinek erősítésére.

A jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv 1998. évi első elfogadása⁸ óta ezen uniós eszköz lehetővé teszi a tagállamok által kijelölt feljogosított egységek – mint például a fogyasztói szervezetek és független köztestületek – számára, hogy képviseleti kereseteket indítsanak a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmében azzal az elsődleges céllal, hogy megszüntessék az irányelv I. mellékletében felsorolt uniós fogyasztóvédelmi jogszabályok akár belföldi, akár határokon átnyúló megsértését. A jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelvet a jelenleg hatályos 2009/22/EK irányelv kodifikálta. Ez utóbbit legutóbb a területi alapú tartalomkorlátozásról szóló (EU) 2018/302 rendelet⁹ módosította e rendelet I. mellékletbe történő beillesztése érdekében.

A jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv alkalmazásáról szóló 2008. és 2012. évi bizottsági jelentések és a 2016–2017-es célravezetőségi vizsgálat igazolták az irányelv fontosságát. A célravezetőségi vizsgálat mindazonáltal arra a következtetésre jutott, hogy az irányelvet olyan jelentős hiányosságok jellemzik, amelyek kezelésük elmaradása esetén tovább akadályozná az irányelv teljes körű érvényesülését, és annak nem optimális kihasználásához vezetnének. Az irányelv által nem megfelelően kezelt elemek miatt az irányelvben rejlő lehetőségek még azokban a tagállamokban sincsenek teljes mértékben kiaknázva, amelyekben a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárások eredményesnek tekinthetők, és azokat széles körben alkalmazzák. Alapvető hiányosságot jelentenek az irányelv korlátozott hatálya, a sérelmet szenvedett fogyasztók számára nyújtandó jogorvoslatról a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokban hozott határozatok korlátozott hatásai, valamint az eljárások költsége és hossza (lásd a 3. pontot az eredmények áttekintéséről).

A kollektív jogorvoslatokra vonatkozó uniós fellépés szükségességét az Európai Parlament is megállapította. A „Nyilvános konzultáció: A kollektív jogorvoslattal kapcsolatos egységes európai megközelítés felé” című munkadokumentumról szóló, 2012. évi állásfoglalásában¹⁰ az Európai Parlament kiemelte a kollektív jogorvoslatok horizontális uniós megközelítésének szükségességét a fogyasztói jogok megsértésére összpontosítva, a nemzeti jogi hagyományokat tiszteletben tartó és a visszaélésszerű keresetek megakadályozásához biztosítékokat nyújtó közös elvek alapján. Hangsúlyozta a kollektív keresetek hasonló követelések esetében indított külön perek elkerüléséből eredő alacsonyabb költségekben és nagyobb jogbiztonságban megjelenő lehetséges előnyeit a felperesek, az alperesek és az igazságszolgáltatás számára egyaránt. A gépjárműiparban alkalmazott kibocsátásmérés vizsgálatát követően a Tanácshoz és a Bizottsághoz intézett 2017. évi ajánlásában¹¹ az Európai Parlament kérte a Bizottságot, hogy az uniós és Unión kívüli bevált gyakorlatok

⁸ HL L 166., 1998.6.11., 51. o.

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/302 rendelete (2018. február 28.) a belső piacon belül a vevő állampolgársága, lakóhelye vagy letelepedési helye alapján történő indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozással és a megkülönböztetés egyéb formáival szembeni fellépésről, valamint a 2006/2004/EK és az (EU) 2017/2394 rendelet, továbbá a 2009/22/EK irányelv módosításáról, HL L 60 I., 2018.3.2., 1. o.

¹⁰ 2011/2089(INI).

¹¹ 2016/2908(RSP).

alapján nyújtson be jogalkotási javaslatot egy harmonizált kollektív jogorvoslati rendszerre vonatkozóan az uniós fogyasztók számára. Ez megszüntetné a jelenlegi helyzetet, amelyben a fogyasztók sok olyan tagállamban nem részesülnek védelemben, amely nem teszi lehetővé számukra jogaik kollektív érvényesítését. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság szintén évtizedek óta támogatja a kollektív jogorvoslatokra vonatkozó uniós fellépést, és a 2013. évi bizottsági ajánlásra vonatkozó véleményében a jogalkotás szükségességére hívta fel a figyelmet, hangsúlyozva mind a jogsértés megszüntetésére, mind a kártérítésre irányuló kollektív jogorvoslatok fontosságát.

E javaslat a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló jelenlegi irányelv eredményes és hatékony alkalmazásának akadályaként azonosított problémákat kezeli.

Összefoglalva, a javaslat céljai a következők:

- **Hatály** – Az irányelv hatályának kiterjesztése oly módon, hogy az a fogyasztók kollektív érdekeinek különböző gazdasági ágazatokban, például a pénzügyi szolgáltatások ágazatában, az energia-, a távközlési, az egészségügyi és a környezetvédelmi ágazatban történő védelme szempontjából releváns egyéb horizontális és ágazatspecifikus uniós eszközökre is kiterjedjen. E módosítás fogékonyabbá tenné az eljárást az azon gazdasági ágazatokban megvalósuló jogsértések széles skálájára, amelyekben a kereskedők jogellenes gyakorlatai a fogyasztók nagy számát érinthetik.
- **Feljogosított egységek által indított képviseleti keresetek** – A javaslat a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló jelenlegi irányelv megközelítésére épül, amely lehetővé teszi a tagállamok által kijelölt „feljogosított egységek” számára, hogy képviseleti kereseteket indítsanak. A javaslat alapján e feljogosított egységeknek a hírnévvel kapcsolatos minimumkritériumoknak kell majd megfelelniük (azokat megfelelően kell létrehozni, nonprofit jellegűnek kell lenniük, és jogos érdekük kell, hogy fűződjön a vonatkozó uniós jognak való megfelelés biztosításához). A kártérítésre irányuló kollektív jogorvoslati keresetek esetében a feljogosított egységeknek pénzügyi kapacitásukat és a keresetet alátámasztó forrásaik eredetét is fel kell tárniuk a bíróságok vagy közigazgatási hatóságok előtt. A bíróságok és közigazgatási hatóságok jogosultak lesznek megvizsgálni a harmadik fél általi finanszírozásra vonatkozó szabályokat.
- **Az eljárás hatékonysága** – A javaslat megköveteli a tagállamoktól az eljárások „kellő gyorsaságának” biztosítását és annak elkerülését, hogy az eljárási költségek a képviseleti keresetek indításának pénzügyi akadályává váljanak. A fogyasztók megfelelően tájékoztatva lesznek a képviseleti keresetek eredményéről, és azok számukra jelentett előnyéről. A javaslat a bíróság vagy közigazgatási hatóság vizsgálatától függő kollektív peren kívüli egyezségeket is elősegíti. A kereskedő általi jogsértést megállapító jogerős bírósági vagy hatósági határozatok megcáfolhatatlan bizonyítékot fognak képezni a(z) ugyanazon tagállamban indított jogorvoslati keresetek esetében, vagy megdönthető vélelmet arra vonatkozóan, hogy a jogsértés bekövetkezett (a másik tagállamban indított eljárások esetében).
- **A jogsértés megszüntetésére és kártérítésre irányuló jogorvoslatok** – A javaslat lehetővé teszi a feljogosított egységek számára, hogy az eset körülményeitől függően különböző típusú intézkedések iránti képviseleti kereseteket indítsanak. Ezek egy jogsértésnek minősülő kereskedői gyakorlat megszüntetésére vagy megtiltására irányuló ideiglenes vagy végleges hatályú intézkedéseket és a jogsértő magatartás tartós hatásait kiküszöbölő intézkedéseket is magukban foglalhatnak. Az utóbbiak magukban foglalhatnak többek között jogorvoslatot elrendelő és a kereskedőnek a jogsérelmet szenvedett fogyasztókkal szemben fennálló felelősségét megállapító deklaratív határozatokat.

Főszabály szerint a feljogosított egységek jogosultak lesznek olyan jogorvoslatot elrendelő határozat iránti képviseleti keresetet indítani, amely arra kötelezi a kereskedőt, hogy – az esettől függően többek között – fizessen kártérítést, végezzen kijavítást vagy kicserélést, szállítsa le az árat, szüntesse meg a szerződést, vagy térítse vissza a megfizetett vételárat.

Rugalmasságot is szükséges ugyanakkor biztosítani a tagállamoknak olyan esetekben, amelyekben a képviseleti kereset által érintett fogyasztók által elszenvedett sérelem mértékének meghatározása bonyolult egyéni sérelmük jellemzői miatt. Ilyen esetekben a tagállamoknak lehetőségük lesz felhatalmazni a bíróságokat vagy közigazgatási hatóságokat annak eldöntésére, hogy jogorvoslatot elrendelő határozat helyett a kereskedőnek az uniós jog megsértése miatt sérelmet szenvedett fogyasztókkal szemben fennálló felelősségével kapcsolatos deklaratív határozatot hoznak-e, amelyre közvetlenül lehet támaszkodni későbbi jogorvoslati keresetekben.

Ilyen rugalmasság mindazonáltal nem biztosítható olyan különleges típusú esetekben, amelyek különösen gyakoriak az üzleti vállalkozások és fogyasztók közötti tömeges károkozással járó helyzetekben. Az első típus olyan eseteket foglal magában, amelyekben az ugyanazon gyakorlat által érintett fogyasztók azonosíthatók, és a fogyasztók hasonló sérelmet szenvedtek egy időszakkal vagy vásárlással összefüggésben, például hosszú távú fogyasztói szerződések esetében. A második típusba azok a „kis értékű ügyek” tartoznak, amelyekben több fogyasztó szenvedett olyan kis összegű kárt, hogy aránytalan vagy gyakorlatilag lehetetlen lenne szétszítani a jóvátételt a fogyasztók között. A jogsértő kereskedőnek mindazonáltal meg kell térítenie az okozott károkat. A jóvátételt ezért a fogyasztók kollektív érdekeit szolgáló közcélra kell fordítani.

- E javaslat **egyensúlyt** teremt **a fogyasztók érdekeinek védelme érdekében az igazságszolgáltatáshoz való jog érvényesítésének elősegítése és a visszaélészerű perindítással szemben megfelelő biztosítékokról való gondoskodás között**. A javasolt képviseleti kereseti modell, amelyben a feljogosított egységeket a tagállamoknak kell kijelölniük a hírnévvel kapcsolatos minimumkritériumok alapján, erős biztosítékot nyújt a komolytalan keresetekkel szemben. Más tagállamoknak vagy a Bizottságnak lehetőségük lesz aggályaikat kifejezni a más tagállamokban keresetindítási jogosultsággal rendelkező feljogosított egységekkel szemben. A jogorvoslati eljárásokban a feljogosított egységeknek átláthatóvá kell tenniük finanszírozási forrásaikat, hogy lehetővé váljon a bíróság vagy közigazgatási hatóság számára annak biztosítása, hogy egy konkrét esetben ne álljon fenn összeférhetetlenség vagy a visszaélés kockázata. Továbbá ha a képviseleti kereset nyomán indult eljárás egyezséggel zárul, a bíróság vagy hatóság megvizsgálja ezen eredmény jogszerűségét és tisztességes jellegét annak biztosítása érdekében, hogy az figyelembe vegye valamennyi érintett fél érdekeit.

- **Összhang a szakpolitikai területen már meglévő rendelkezésekkel**

E javaslat figyelembe veszi az uniós jog által biztosított jogok megsértése tekintetében a jogsértés megszüntetésére és kártérítésre irányuló tagállami kollektív jogorvoslati mechanizmusok közös elveiről szóló, 2013. június 11-i bizottsági (2013/396/EU) ajánlást¹². Ezen ajánlás lefekteti a kollektív jogorvoslati mechanizmusok – köztük a jogsértés megszüntetésére és kártérítésre irányuló jogorvoslatok iránti képviseleti keresetek – közös elveit, amelyeket minden szakpolitikai területen alkalmazni kell az uniós jogot érintő minden jogsértés esetén. Az ajánlásban foglalt elvek önállóak, és e javaslat nem kezel az elvek által érintett minden eljárási elemet. E javaslat csak egyes olyan alapvető elemeket szabályoz,

¹² HL L 201/60., 2013.7.26.

amelyek szükségesek egy nemzeti szinten különös eljárási szabályokkal kiegészítendő keret létrehozásához. Az ajánlásban szereplő egyes eljárási elemeket célzottabb és adott esetben a fogyasztók kollektív érdekeit érintő jogsértésekre korlátozódó hatálya, valamint a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló jelenlegi irányelv képviseleti kereseti modelljének már fennálló sajátosságai miatt nem kezel e javaslat.

E javaslat figyelembe veszi a fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet nemrég elfogadott módosítását¹³. Míg a fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló felülvizsgált rendelet a közjogi jogérvényesítést segíti elő, addig e javaslat a magánjogi jogérvényesítést erősíti. A Bizottság régóta fennálló – az Európai Parlament által támogatott¹⁴ – álláspontja szerint a magánjogi jogérvényesítésnek függetlennek kell lennie a közjogi jogérvényesítéstől, és ki kell egészítenie azt. A közjogi jogérvényesítést illetően a fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet lefekteti a nemzeti fogyasztóvédelmi hatóságok határokon átnyúló jogsértések kezelése terén folytatott közös munkájának alapját. Annak módosítása eredményesebbé fogja tenni a határokon átnyúló közjogi jogérvényesítést, és egységes hatásköröket fog biztosítani a megfelelő nemzeti hatóságoknak ahhoz, hogy eredményesebben működjenek együtt a kiterjedt jogsértések ellen, ideértve a fogyasztók kollektív érdekeit érő súlyos sérelem kockázatának elkerülése érdekében ideiglenes intézkedések meghozatalának hatáskörét és a rendelet hatálya alá tartozó jogsértések megszüntetésének vagy megtiltásának érvényre juttatására vonatkozó hatáskört is. A rendelet közös végrehajtási fellépések indítását és összehangolását is lehetővé teszi az Európai Bizottság számára az uniós dimenzióval rendelkező jogsértések kezelése érdekében. Fontos, hogy a felülvizsgált rendelet nem vezetett be a határokon átnyúló vagy akár uniós dimenzióval rendelkező jogsértések miatt sérelmet szenvedett fogyasztókat megillető jogorvoslati jogot. A végrehajtásért felelős hatóságok csak önkéntes jogorvoslati kötelezettségvállalásokat fogadhatnak el a kereskedőtől, vagy csak ilyen kötelezettségvállalások megtételére szólíthatják fel a kereskedőt annak érdekében, hogy orvosolja a fogyasztóknak a rendelet hatálya alá tartozó jogsértések által okozott sérelmet; ez nem érinti a fogyasztónak azt a jogát, hogy megfelelő módon jogorvoslattal éljen¹⁵. A rendelettel kapcsolatos tárgyalások során mindazonáltal elismerést nyert a közjogi jogérvényesítést kiegészítő erős magánjogi jogérvényesítési intézkedések szükségessége. E javaslat az egyéni és kollektív fogyasztói jogorvoslattal kapcsolatos különös intézkedéseket vezet be.

E javaslat figyelembe veszi az egyéni jogorvoslatokkal kapcsolatos meglévő uniós szintű intézkedéseket, különösen a fogyasztói jogviták alternatív rendezéséről szóló irányelvet¹⁶, amely mind belföldi, mind határokon átnyúló szerződéses jogviták esetében biztosítja az uniós fogyasztók minőségbiztosítással szavatolt peren kívüli vitarendezési rendszerekhez való hozzáférését. A tagállamok kollektív alternatív vitarendezési rendszerek rendelkezésre bocsátására is ösztönözve vannak. A Bizottság által létrehozott online vitarendezési platform¹⁷ szintén segítséget nyújt a fogyasztóknak és kereskedőknek az áruk és szolgáltatások online

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/2394 rendelete (2017. december 12.) a fogyasztóvédelmi jogszabályok végrehajtásáért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködésről és a 2006/2004/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről, HL L 345., 2017.12.27.

¹⁴ Az Európai Parlament 2012. február 2-i állásfoglalása a „Nyilvános konzultáció: A kollektív jogorvoslattal kapcsolatos egységes európai megközelítés felé” című munkadokumentumról (2011/2089(INI)); az Európai Parlament 2017. április 4-i ajánlása a Tanácshoz és a Bizottsághoz a gépjárműiparban alkalmazott kibocsátásmérés vizsgálatát követően (2016/2908(RSP)).

¹⁵ Az (EU) 2017/2394 rendelet (46) preambulumbekzdése és 9. cikke (4) bekezdésének c) pontja.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/11/EU irányelve (2013. május 21.) a fogyasztói jogviták alternatív rendezéséről.

¹⁷ Elérhető 2016. február 15-től a fogyasztói jogviták online rendezéséről szóló, 2013. május 21-i 524/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján.

vásárlásával kapcsolatos belföldi és határokon átnyúló jogvitáik alternatív vitarendezési fórumok segítségével történő rendezéséhez. Az alternatív/online vitarendezésre vonatkozó 2013. évi szabályozás az egyéni jogorvoslati keresetekre van szabva, míg a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv a tagállamok által a fogyasztók kollektív érdekében történő eljárásra kijelölt feljogosított egységek által indított jogorvoslati keresetekre vonatkozik. A fogyasztói jogviták alternatív rendezéséről szóló 2013. évi irányelv (27) preambulumbekkezdése megállapítja, hogy az irányelv nem érintheti hátrányosan azon tagállamokat, amelyek egy kereskedő és több fogyasztó közötti azonos vagy hasonló jogviták együttes rendezésére szolgáló alternatív vitarendezési eljárásokat vezetnek be vagy tartanak fenn, és hogy a kollektív panasztételre szolgáló hatékony rendszer meglétének és az alternatív vitarendezés könnyű igénybevehetőségének ki kell egészíteniük egymást, és ezek nem lehetnek egymást kölcsönösen kizáró eljárások. Egyéb eszközök, például a kis értékű követelések európai eljárásának bevezetéséről szóló 861/2007/EK rendelet, valamint az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról szóló 1896/2006/EK rendelet módosításáról szóló, 2015. december 16-i (EU) 2015/2421 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁸, és a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól szóló, 2008. május 21-i 2008/52/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv¹⁹ is tartalmazzák az egyéni fogyasztók által jogaik érvényesítéséhez igénybe vehető uniós jogi mechanizmusokat.

Az „Új megállapodás a fogyasztói érdekekért” csomag részeként elfogadott másik javaslatban foglalt módosításokkal, különösen a szankciókat szigorító és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok miatt kárt szenvedett fogyasztók számára egyéni jogorvoslatokat bevezető szabályokkal együtt a jelen javaslatban foglalt módosítások kombinációja fokozni fogja a kereskedők alkalmazandó fogyasztóvédelmi szabályoknak való megfelelését, jobb jogorvoslati lehetőségeket fog biztosítani a fogyasztók számára, és ily módon csökkenteni fogja a fogyasztókat érő károkat.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A javaslat teljes mértékben következetes és összeegyeztethető a meglévő uniós szakpolitikákkal. Egy különös képviseleti kereseti mechanizmusnak a fogyasztói kollektív érdekek sérelmének vagy lehetséges sérelmének esetére történő bevezetésével kiegészíti az ágazati eszközökben biztosított, a jogsértés megszüntetésére irányuló és jogorvoslati eljárásokat. A javaslat alkalmazási körébe tartozó uniós jogi eszközök érvényesítésének javítása támogatni fogja különösen a digitális egységes piacra, a tőkepiaci unióra, az energiaunióra és a körforgásos gazdaságra vonatkozó stratégiákat. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 11. cikkével összhangban a javaslat beilleszti a környezetvédelmi követelményeket, és összhangban áll a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáféréssel, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezményrel²⁰.

Például egy a dízelbotrányhoz hasonló helyzetben a – gépjárműgyártók által alkalmazott megtévesztő reklámhoz hasonló – tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok sértettjei akkor is képesek lesznek az e javaslat szerinti képviseleti kereset útján kollektíven jogorvoslathoz

¹⁸ HL L 341., 2015.12.24., 1. o.

¹⁹ HL L 136., 2008.5.24., 3. o.

²⁰ Megerősítette a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáféréssel, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezménynek az Európai Közösség nevében való megkötéséről szóló, 2005. február 17-i 2005/370/EK tanácsi határozat, HL L 124., 2005.5.17., 1. o.

jutni, ha a járműtípus-jóváhagyásra vonatkozó uniós szabályozási keret önmagában nem tartozik az I. melléklet hatálya alá. Ilyen kollektív jogorvoslatot korábban nem biztosított az uniós jog.

E javaslatot figyelembe kell venni az Unió egyéb szakpolitikáiban. 2015-ben a Bizottság egy európai akadálymentesítési intézkedéscsomagra vonatkozó javaslatot nyújtott be, megkövetelve a tagállamoktól annak biztosítását, hogy a jogos érdekekkel rendelkező állami szervek és magánszervezetek eljárassanak a fogyasztók nevében. A javaslat társjogalkotók általi elfogadását követően a Bizottság – adott esetben – javaslatot nyújt majd be ezen irányelv hatályának az európai akadálymentesítési intézkedéscsomagra történő kiterjesztésére. Ha olyan döntés születik, hogy jövőbeli uniós jogalkotási aktusok relevánsak a fogyasztók kollektív érdekeinek védelme szempontjából, ezen irányelvet módosítani kell egy hivatkozásnak az irányelv I. mellékletébe történő beillesztése érdekében. A Bizottságnak nyomon kell követnie a fenti folyamatot, és értékelnie kell azt első jelentéstételében, amelynek keretében meg kell vizsgálni ezen irányelv hatályát a fogyasztói piacok és a fogyasztóvédelmi politika folyamatos fejlődésének fényében.

A javaslat nem jelenti a fent hivatkozott hatályos ágazati szabályok megkettőzését, és nem érinti az alkalmazási körébe tartozó uniós jog megsértésével kapcsolatos szerződéses és szerződésen kívüli jogorvoslatokat biztosító szabályokat.

A javaslat nem érinti az Unió meglévő nemzetközi magánjogi eszközeit, különösen a bíróságok joghatóságára és az alkalmazandó jogra vonatkozó uniós szabályokat sem.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

E javaslat jogalapját, ahogy a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló jelenlegi irányelvét is, az EUMSZ 169. cikkében hivatkozott 114. cikke képezi. A javaslat célja, hogy a fogyasztóvédelem magas szintjének elérésén keresztül hozzájáruljon a belső piac megfelelő működéséhez annak biztosításával, hogy az uniós jog megsértése esetén a feljogosított egységek a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviseleti keresetet indíthatnak.

• Szubszidiaritás

A fogyasztók kollektív érdekeinek uniós szintű védelmét szolgáló, a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló jelenleg hatályos irányelv sajátosságaira épülő és a tagállamok jogi hagyományait tiszteletben tartó eredményes képviseleti kereseti mechanizmus kialakítása – az e-kereskedelem területén is – erősíteni fogja a fogyasztók belső kiskereskedelmi piacba vetett bizalmát, és ösztönözni fogja a vállalkozásokat az uniós jognak való megfelelésre. A tagállamok önálló fellépése valószínűleg további fragmentálódáshoz vezet, ami a fogyasztók és kereskedők egyenlőtlen belső piaci bánásmódjához járulna hozzá, és az Unióban a fogyasztói jogorvoslatok különböző szintjéhez vezetne. A javasolt uniós szintű fellépés minden európai fogyasztónak fokozott védelmet hivatott nyújtani a feljogosított egységek által indított képviseleti keresetek útján, és előmozdítja a jogszabályoknak való megfelelést a vállalkozások körében, ily módon növelve az áruk és szolgáltatások határokon átnyúló forgalmát.

A közjogi jogérvényesítés területén a kiterjedt jogsértéseket kezelte a fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló felülvizsgált rendelet, amely eljárási keretet biztosít a végrehajtásért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködéshez. A magánjogi jogérvényesítés területén mindazonáltal nem minden tagállami fogyasztó rendelkezik még hatékony jogorvoslati

lehetőségekkel. A tagállamok körében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló jelenlegi irányelv eredményességét illetően azonosított jelentős eltérések uniós beavatkozást igényelnek, különösen ezen irányelv határokön átnyúló hatásaira tekintettel. Emellett a meglévő, kártérítésre irányuló nemzeti kollektív jogorvoslati mechanizmusok jelentősen eltérnek egymástól eredményességüket és szabályaikat illetően, kilenc tagállam pedig továbbra sem biztosít ilyen mechanizmusokat. A fogyasztók kollektív érdekeinek védelmében a jogsértés megszüntetésére és jogorvoslatra irányuló képviseleti keresetek közös keretének uniós szintű meghatározása biztosítani fogja az uniós jog belföldi vagy határokon átnyúló ügyletekből eredő megsértésének eredményes és hatékony kezelését. Az uniós dimenzióval rendelkező kereskedelmi stratégiák Unióban tevékenységet folytató kereskedők általi növekvő mértékű használata elmélyíti a probléma egész Unióra kiterjedő jellegét tekintettel a fogyasztókat egy időben számos tagállamban érintő tömeges károkozással járó helyzetek megnövekedett kockázatára.

- **Arányosság**

A javaslat nem haladja meg a célkitűzésének eléréséhez feltétlenül szükséges mértéket. A javaslat nem szabályozza a képviseleti keresetek valamennyi elemét, hanem csak egyes olyan alapvető elemekre összpontosít, amelyek szükségesek egy nemzeti szinten különös eljárási szabályokkal kiegészítendő keret létrehozásához. A javasolt fellépés tiszteletben tartja a tagállamok jogi hagyományait, mivel nem váltja fel a meglévő nemzeti mechanizmusokat, hanem különös képviseleti kereseti mechanizmust vezet be, biztosítva ezáltal, hogy a fogyasztók minden tagállamban igénybe vehessenek legalább egy mechanizmust ugyanazokkal a főbb eljárási szabályokkal.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

A jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelvhez hasonlóan a fent említett célkitűzésekkel rendelkező eljárásjog kezelésének egyetlen megfelelő eszköze az irányelv.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELESEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata**

A jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv alkalmazásáról szóló 2008. évi jelentés²¹ arra a következtetésre jutott, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárást viszonylagos sikerrel alkalmazták a nemzeti jogsértések esetén, de az kevésbé volt eredményes a határokon átnyúló jogsértések megszüntetésében, főként mert a feljogosított egységek nem rendelkeztek megfelelő pénzügyi és a különböző tagállamokban fennálló eltérő eljárások lebonyolításához szükséges szakértelemmel megnyilvánuló erőforrásokkal. A 2012. évi jelentés²² megállapította, hogy hiányosságaik ellenére a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárások hasznosnak bizonyultak az uniós fogyasztók érdekeinek védelmében, és

²¹ COM(2008) 756 végleges, a Bizottság jelentése a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló 1998. május 19-i 98/27/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alkalmazásáról.

²² COM(2012) 635 final, a Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló 2009/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alkalmazásáról.

azokban komoly lehetőségek rejlenek, amennyiben a felismert – különösen az eljárások magas költségeiben és hosszában, az eljárások bonyolultságában, a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásban hozott határozatok viszonylag korlátozott hatásában és a határozatok végrehajtásának nehézségében megnyilvánuló – hiányosságokat orvosolják. Ezek a nehézségek különösen jellemzőek voltak a jogsértés megszüntetésére irányuló, határokon átnyúló eljárások esetében.

A jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelvnek az uniós fogyasztóvédelmi és marketingjogra vonatkozó 2017. évi bizottsági célravezetőségi vizsgálat²³ részeként elvégzett átfogó értékelése az alábbiak szerint értékelte ezen irányelv eredményességét, hatékonyságát, koherenciáját, relevanciáját és uniós hozzáadott értékét.

• Eredményesség

A célravezetőségi vizsgálat megerősítette, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv szükséges részét képezi a fogyasztóvédelmi jog érvényesítésével foglalkozó uniós eszköztárnak. Az különösen a gazdaságoknak a tömeges károkozás kockázatát Uniószerző növelő digitalizációjára és globalizációjára tekintettel a kereskedők kollektív fogyasztói érdekeket sértő jogsértéseinek megszüntetésére szolgáló jogérvényesítési eszközként továbbra is megfelel a célnak. A jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás kihasználtsága mindazonáltal továbbra is alacsony; annak eredményességét olyan hiányosságok akadályozzák, mint az eljárás költségei és bonyolultsága, míg a sérelmet szenvedett fogyasztók javára elért eredmények alkalmasint korlátozottak. Az értékelés kimutatta, hogy az irányelvet eredményesebbé kell tenni például a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás további harmonizálásával és az irányelv hatályának a fogyasztók kollektív érdekeinek védelme szempontjából releváns több uniós eszközre történő kiterjesztésével. Minden elvégzendő módosításnak elő kell segítenie az igazságszolgáltatáshoz való jog érvényesítését, csökkentenie kell a fogyasztók kollektív érdekeit védő feljogosított egységek költségeit, és növelnie kell a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárások visszatartó hatását. A jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelvet azért is módosítani kell, hogy az hasznosabb hatást gyakoroljon a jogsérelmet szenvedett fogyasztókra, még ha jelenleg a tagállamoknak – adott esetben – biztosítaniuk kell is már az irányelv hatálya alá tartozó jogsértő magatartások tartós hatásainak kiküszöbölésére irányuló intézkedéseket. Nem mindig egyértelmű, hogy az irányelv hatálya a jogsértő magatartás tartós hatásainak kiküszöbölésére irányuló intézkedésként is kiterjed-e a fogyasztói jogorvoslatra. E bizonytalanságot széles körben tekintik az irányelv elégtelen eredményessége egyik fő okának. A fogyasztók nem támaszkodhatnak a jogsértés megszüntetésére kötelező határozatra annak érdekében, hogy jogorvoslatot jussanak. A fogyasztóknak ehelyett ugyanazon az alapon perelniük kell a jogorvoslatért, újból bizonyítva a jogsértést.

A célravezetőségi vizsgálat kimutatta, hogy az európai fogyasztók manapság ugyanazokkal az akadályokkal szembesülnek, amikor jogorvoslatért folyamodnak, mint 10 évvel ezelőtt; ilyen akadályok többek között az eljárások túlzott hossza, a jogorvoslatot jutás alacsonynak tartott valószínűsége, a panaszok eredménytelenségével kapcsolatos korábbi tapasztalatok, a fogyasztók jogaikkal kapcsolatos bizonytalansága, tájékoztatatlanság a panasz benyújtásának helyét vagy módját illetően, valamint a pszichés idegenkedés. Nem kell közzétenni az ügy eredményét, ezért a fogyasztók nem szereznek tudomást a jogsértésről, és a jogsértő kereskedőket sem tartja vissza az ilyen nyilvános megnevezés és megsejtyenítés. Ezenfelül a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokat ritkán veszik igénybe határokon átnyúló

²³ SWD(2017) 209 final.

jogsértések esetén, és a különböző tagállamok feljogosított egységei nem működnek eléggé együtt egymással a bevált gyakorlatok cseréjében vagy a kiterjedt jogsértések elleni küzdelmet szolgáló közös stratégiák kidolgozásában.

- **Hatékonyság**

A jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv semmilyen különös kötelezettséget nem ró a jogszabályokat betartó kereskedőkre, mivel annak célja az uniós anyagi jog kereskedők általi megsértésének megszüntetése. Hasonlóképpen, a fellépés nem okoz költségeket az egyéni fogyasztóknak, mivel ők nem vesznek részt félként a feljogosított egység által indított eljárásokban. Ezzel szemben azokban az esetekben, amelyekben a jogsértés széles körű hatásokat fejt ki, és az egyéni fogyasztók különböző okokból, például mert nem ismerik jogaikat, nem rendelkeznek pénzügyi forrással, vagy pszichésen idegenkednek attól, nem indítanak eljárást, a valamely egység által a jogsértés megszüntetése és jövőbeli megtiltása érdekében indított kollektív kereset minden érintett fogyasztó javára szolgál. A célravezetőségi vizsgálat arra a következtetésre jutott, hogy a jogszabályokat betartó kereskedőknek az irányelv nem okozott az anyagi jogi szabályokhoz kapcsolódókat meghaladó költségeket. Az egyetlen többletköltség a komolytalan keresetindításból származhat. A célravezetőségi vizsgálat mindazonáltal nem talált bizonyítékot arra, hogy a feljogosított egységek komolytalan kereseteket indítanak az Unióban az irányelv alapján.

- **Koherencia**

A célravezetőségi vizsgálat megerősítette, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv hatályát ki kell terjeszteni a fogyasztóvédelem szempontjából releváns több uniós jogszabályra is, összehangolva azt legalább a fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet hatályával, ami segítene az irányelvet nagyobb összhangba hozni az uniós szinten előírt, a jogsértés megszüntetésére irányuló egyéb eljárásokkal.

- **Relevancia**

Az összegyűjtött adatok és az érdekelt felekkel folytatott konzultációk alátámasztják a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv tartós relevanciáját. Annak célkitűzései és tartalma összhangban állnak a piaci fejleményekkel és a fogyasztói magatartás jelenlegi szükségleteivel és tendenciáival. Az értékelés kimutatta, hogy a kitűzött fogyasztóvédelmi és belső piaci integrációs célok továbbra is rendkívül relevánsak.

- **Unió hozzáadott érték**

A célravezetőségi vizsgálat megállapította, hogy a fogyasztóvédelem szintje számos tagállamban alacsonyabb lenne, ha az Unió nem vezette volna be a fogyasztók kollektív érdekeinek a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás formáját öltő kollektív jogérvényesítési mechanizmus útján történő védelmére vonatkozó kötelezettséget. Az érdekelt felek megerősítették a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv hozzáadott értékét mind azon tagállamokban, amelyekben első alkalommal került sor a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárások bevezetésére, mind pedig azokban, amelyekben a meglévő mechanizmusokat fejlesztették tovább az irányelv elfogadását követően. Jóllehet néhány tagállam már létrehozott a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokat a jogsértések konkrét fajtáival, például a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok jogával vagy a tisztességtelen szerződési feltételekkel összefüggésben, jogszabályaik akkoriban nem terjedtek ki a fogyasztóvédelmi jognak az irányelv I. mellékletében jelenleg felsorolt minden területére.

Emellett a kollektív jogorvoslatokról szóló jelentés arra a következtetésre jutott, hogy a 2013. évi bizottsági ajánlás egy referenciamutatót képezett a kollektív jogorvoslat európai modelljének elveit illetően. A jelentés mindazonáltal azt is megállapította, hogy jogalkotási szempontból az ajánlás nyomon követésére korlátozott mértékben került sor²⁴. Ezért még távolról sem sikerült teljes mértékben kihasználni a lehetőségeket az igazságszolgáltatáshoz való jog érvényesítésének elősegítésére vonatkozóan. Jóllehet az ajánlás horizontális dimenzióval rendelkezik, tekintettel azokra a különféle területekre, ahol tömeges károkozás fordulhat elő, egy uniós szintű kollektív jogorvoslati mechanizmus hiánya – mint azt konkrét esetek, ideértve a dízelkibocsátások esetét is, mutatják – különös gyakorlati jelentőséggel bír a fogyasztóvédelem szempontjából. Az Európai Bizottság ezen értékelés nyomon követéseként bejelentette, hogy hangsúlyt helyez a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv jogérvényesítéssel és jogorvoslattal kapcsolatos elemeinek erősítésére.

- **Konzultáció az érdekelt felekkel**

A javasolt irányelv a célravezetőségi vizsgálat céljára 2016–2017-ben elvégzett kiterjedt konzultációs munkára, a kollektív jogorvoslatra vonatkozó 2017-es véleményezési felhívásra, valamint a jelen kezdeményezés hatásvizsgálatának keretében a tagállami hatóságok, gyakorló jogászok, fogyasztói szervezetek és vállalkozói szervezetek megfelelő hálózataival folytatott további célzott konzultációkra épül.

A célzott konzultációk során az érdekelt felek többsége a vállalkozói szervezetek kivételével általános támogatásáról biztosította a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmét szolgáló intézkedések eredményességének javítására javasolt módosításokat. Különösen a tagállami hatóságok és a fogyasztói szervezetek támogatták a további jogorvoslati lehetőségeket a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv keretében. Vegyesek voltak a vélemények a vállalkozói szervezetek mint feljogosított egységek lehetséges szerepét illetően. Az érdekelt felek többsége jelezte, hogy a javasolt módosítások segítséget nyújtanának az uniós jognak való meg nem feleléstől való visszatartásban és a fogyasztókat tömeges károkozással járó helyzetekben érő károk csökkentésében. A bevezető hatásvizsgálatra érkezett visszajelzésekben az üzleti szféra válaszadó képviselői és a válaszadó közigazgatási szervek aggályaiknak adtak hangot a jogorvoslati lehetőségek uniós szintű bevezetését illetően, míg a fogyasztói szervezetek, tudományos intézmények, kutatóintézetek és polgárok általános támogatásukat fejezték ki. A válaszadók többsége egyetértett azzal, hogy minden uniós szintű fellépésnek tiszteletben kell tartania a tagállamok jogi hagyományait, és biztosítékokat kell nyújtania a visszaélés lehetséges kockázataival szemben.

- **Szakértői vélemények összegyűjtése és felhasználása**

2007 és 2017 között a Bizottság és külső vállalkozók számos kutatást végeztek, konzultációt folytattak és tanulmányt készítettek a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv alkalmazásáról, a fogyasztók uniós fogyasztóvédelmi jogon alapuló eljárási védelméről és a kollektív jogorvoslatok uniós helyzetéről, legutóbb a 2013. évi ajánlás végrehajtása során.

²⁴

Az EU-n belül továbbra is rendkívül egyenlőtlenül állnak rendelkezésre kollektív jogorvoslati mechanizmusok, és valósulnak meg az ilyen mechanizmusokkal való esetleges visszaéléssel szembeni biztosítékok. Az ajánlás hatása jól látható két tagállamban, ahol annak elfogadása után új jogszabályokat fogadtak el (BE és LT), valamint SI-ban, ahol az új jogszabály függőben van, és bizonyos mértékben azokban a tagállamokban, amelyek 2013 után módosították jogszabályaikat (FR és UK).

Az eredményeket figyelembe vette e jogalkotási javaslat a kollektív fogyasztói érdekek védelmének erősítése és a jogorvoslati lehetőségek javítása céljából.

- **Hatásvizsgálat**

A javaslatához hatásvizsgálat készült²⁵. 2018. január 12-én a Szabályozói Ellenőrzési Testület először elutasító véleményt adott ki kiterjedt észrevételekkel. Az eredeti tervezet jelentős átdolgozását követően, 2018. február 9-én a testület kedvező véleményt²⁶ adott ki az újból benyújtott hatásvizsgálatra vonatkozó további észrevételekkel. A hatásvizsgálat I. melléklete fejti ki, hogy miként került sor a testület észrevételeinek kezelésére. Konkrétan a testület első észrevétele szerint a hatásvizsgálat nem támasztotta alá megfelelően a kollektív jogorvoslatokra vonatkozó uniós szintű jogalkotási intézkedés szükségességét. Számos szakasz átdolgozására sor került az intézkedés több olyan tömeges károkozással járó helyzetre tekintettel fennálló szükségességének jobb alátámasztása érdekében, amelyekben az európai fogyasztók nem juthattak jogorvoslathoz. A Bizottság által 15 év alatt, többek között a kollektív fogyasztói jogorvoslatról szóló 2008. évi zöld könyv és a trösztellenes kártérítési keresetekről szóló 2008. évi fehér könyv elkészítése céljából gyűjtött bizonyítékok alátámasztották a hatékony védelem kollektív jogorvoslati mechanizmusok hiányában fennálló hiányát. A 2013. évi ajánlásról szóló 2018. évi bizottsági jelentés megállapításai, különösen az ezen ajánlás által számos tagállamban a helyzet javítására gyakorolt korlátozott hatás és az Európai Parlamentnek a gépjárműiparban alkalmazott kibocsátásmérés vizsgálatát követően született 2017. évi ajánlása nagyobb hangsúlyt kaptak. További információk hozzáadására került sor azon tagállami hatóságok számára (21) vonatkozóan, amelyek a célzott konzultációk során támogatták a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv jogorvoslati mechanizmusokkal történő kiegészítését, és tovább részletezték a tagállamokban szükséges jogi változás mértékének leírását.

A megfelelés javítása céljából a hatásvizsgálat három lehetőséget mérlegelt az alapforgatókönyv mellett: 1. a csupán növekvő visszatartó erő és a közjogi jogérvényesítés arányosságának a szankciókra vonatkozó szigorúbb szabályok és a jogsértés megszüntetésére irányuló eredményesebb eljárás útján megvalósítandó lehetősége; 2. ezen intézkedéseknek az egyéni jogorvoslatokhoz való fogyasztói joggal történő kiegészítésére vonatkozó lehetőség; valamint 3. a kollektív fogyasztói jogorvoslattal kapcsolatos további intézkedésekkel történő kiegészítés lehetősége. Az előnyben részesített lehetőség az összes intézkedést kombináló 3. lehetőség volt. E javaslat a jogsértés megszüntetésére irányuló, kollektív fogyasztói jogorvoslattal történő kiegészítés útján eredményesebbé tett eljárásra vonatkozó 3. lehetőséget kezeli.

Az 1. lehetőség a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárással kapcsolatos módosításokat foglalt magában, amelyeket kezel e javaslat. A hatásvizsgálat következtetése szerint nincsenek életképes alternatívák az irányelv átdolgozásához képest, mivel ez kezelné a minden vonatkozó konzultáció során felvetett, a jelenlegi eljárás költségével, hosszával és bonyolultságával kapcsolatos általános problémákat. Az előnyben részesített 3. lehetőség megtartja az 1. lehetőség szerinti összes módosítást, és emellett a jelen javaslat tárgyát képező erősebb kollektív jogorvoslati mechanizmusokat vezet be. A hatásvizsgálat következtetése szerint az előnyben részesített 3. lehetőség az 1. lehetőségnél jobban fogja ösztönözni a kereskedőket az uniós fogyasztóvédelmi jognak való megfelelésre. Például a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok sértettjei számára rendelkezésre álló jogorvoslatok visszatartó hatása nagyobb lesz a 3. lehetőséggel, mivel a fogyasztói körülmények 2017. évi

²⁵ SWD(2018) 96.

²⁶ SEC(2018) 185.

eredménytáblája²⁷ megerősítette, hogy a fogyasztók nagyobb valószínűséggel vennék igénybe a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv szerinti jogorvoslatokat, ha olyan gyakorlatilag használható kollektív mechanizmushoz is hozzáférést nyernének, amelynek keretében egy feljogosított egység kezeli nevükben az ügyüket. Ugyanez az indokolás vonatkozik a fogyasztói érdekek védelmének és a fogyasztóvédelem magas szintje biztosításának általános célkitűzéseire. E célkitűzések a 3. lehetőség útján érhetők el a leginkább, mivel e lehetőség fejt ki a legerősebb hatást az uniós fogyasztóvédelmi jognak való megfelelés javítása szempontjából. Erősebb kollektív jogorvoslati mechanizmusok a fogyasztóvédelem magasabb szintjét biztosítanák tömeges károkozással járó helyzetekben, és csökkentenék a fogyasztókat érő károkat. A belső piac zavartalan működése előmozdításának általános célkitűzését illetően mindhárom lehetőség hozzájárulna a tisztességesebb versenyhez annak megakadályozásával, hogy a jogszabályokat be nem tartó kereskedők tisztességtelen előnyre tegyenek szert a jogszabályokat betartó kereskedőkkel szemben. A jogszabályokat betartó kereskedők számára általánosságban a legjobb eredményeket mindazonáltal a 3. lehetőség kínálja, mivel az erősebb kollektív jogorvoslati mechanizmusok bevezetése szélesebb körben járulna hozzá a jogszabályokat betartó kereskedők javára a tisztességes versenyhez.

A hatékonyságot illetően az összes lehetőség kezdeti alkalmazkodási költségekkel járhat, de megtakarításokat is eredményezhet a jogszabályokat betartó kereskedők számára. A költségekre és megtakarításokra vonatkozó adatok összegyűjtésére a hatásvizsgálattal kapcsolatos konzultációk során került sor, de viszonylag kevés válaszadó volt képes számszerű becsléseket adni. Az 1. lehetőség tekintetében a vállalkozói szövetségek többsége vélte úgy, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás átdolgozása növelheti a tömeges károkozással járó helyzetekben indított keresetekkel szembeni biztosítások díjait, és az irányelv fokozott alkalmazásával járhat. A 3. lehetőség az 1. lehetőség költségeit és a kollektív jogorvoslatokkal kapcsolatos költségeket foglalja magában. A nemzeti hatóságok megosztottak voltak a bíróságokat és közigazgatási hatóságokat terhelő végrehajtási és működtetési költségek értékelésében, de nem tekintették e költségeket jelentősnek. A feljogosított egységek véleményei vegyesek voltak növekvő vagy csökkenő költségeket előrejelző hasonló számokkal. A jogszabályokat betartó kereskedők számára jelentéktelenek lennének a 3. lehetőség bevezetésének költségei, a határokon átnyúló kereskedelmet folytató kereskedők számára pedig alacsonyabbak a nemzeti eljárások további harmonizációja miatt.

Mivel a 3. lehetőség a legszélesebb körű, az a többenél nagyobb költséggel is jár. Másfelől a határokon átnyúló kereskedelmet folytató kereskedők valamennyi lehetőség esetében megtakarítást könyvelhetnének el a szabályok fokozott harmonizációja miatt. Különösen nagyobb lenne az egyértelműség a kereskedőket meg nem felelés esetén érintő lehetséges következményeket illetően, ami alacsonyabb és pontosabb kockázatértékelési költségekkel járna. E megtakarítások nagyobbak lennének a 3. lehetőség esetében, mivel annak hatálya tágabb a többi lehetőségénél. A végrehajtásért felelős hatóságok és a bíróságok költségei valamennyi lehetőség esetében magukban foglalnák a végrehajtási és bírósági ügyek számának lehetséges növekedését. E költségeket azonban valószínűleg ellensúlyozza az uniós fogyasztóvédelmi jogot érintő jogsértések számának általános csökkenése és az összes

²⁷

A 2017. évi eredménytábla szerint a fogyasztók főként az alábbi okokból nem járnak el problémák esetén: az eljárások túlzott hossza (a nem eljáró fogyasztók 32,5%-a esetében); a valószínűtlennek tartott jogorvoslatához jutás (19,6%); a panaszok eredménytelenségével kapcsolatos korábbi tapasztalatok (16,3%); a fogyasztói jogokkal kapcsolatos bizonytalanság (15,5%); tájékoztatatlanság a panasz benyújtásának helyét vagy módját illetően (15,1%); pszichés idegenkedés (13,3%).

lehetőség által előidézett egyszerűsödés és eljárási hatékonyság. E megtakarítások nagyobbak lennének a 3. lehetőség esetében annak tágabb hatálya és nagyobb visszatartó hatása miatt.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

Mivel ez egy meglévő jogszabály átdolgozása, a Bizottság Célravezető és hatásos szabályozás programjának (REFIT) hatálya alá tartozik. A Bizottság ezért megvizsgálta az egyszerűsítés és a tehercsökkentés lehetőségeit. E javaslat fő célkitűzése a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmét szolgáló képviseleti keresetek megerősítése. Figyelembe véve, hogy a jelen javaslattal érintett uniós jog valamennyi kereskedőre, köztük a mikrovállalkozásokra is alkalmazandó, e javaslat nem biztosít mentességet a mikrovállalkozásoknak.

Adatok hiányában az egyszerűsítés elemeinek számszerűsítésére nem került sor. Az elemzés mindazonáltal kimutatta, hogy a beépített biztosítékok és a képviseleti keresetek indítására jogosult feljogosított egységek vizsgálatának fényében nem várható, hogy a javasolt jogszabály jelentősen növeli a jogszabályokat betartó kereskedők költségeit. Ezenkívül jogsértések esetén a kereskedők élvezni fogják a nagyobb jogbiztonság és azon lehetőség előnyeit is, hogy egyetlen képviseleti kereset útján lesznek eldönthetők a jogsértéssel érintett fogyasztók esetében közös ténybeli és jogkérdések. A határokon átnyúló kereskedelmet folytató kereskedők költségei alacsonyabbak lesznek a fogyasztók kollektív érdekeit védő nemzeti eljárások további harmonizációja miatt. Végül a képviseleti keresetek megerősítése az egyenlő versenyfeltételek megteremtésének lehetőségét is magában rejti a kereskedők számára.

- **Alapjogok**

A javasolt irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat és az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert elveket, és értelmezése, valamint alkalmazása során e jogoknak és elveknek megfelelően kell eljárni.

A javaslat hozzájárul különösen a fogyasztók védelme magas szintjének biztosításához (a Charta 38. cikke).

A javaslat elősegíti a Charta 47. cikkében rögzített, hatékony jogorvoslathoz való joguk fogyasztók általi gyakorlását is, mivel a javasolt képviseleti kereseti modell hozzájárul érdekeik védelméhez és érvényesítéséhez. A képviseleti kereseti modell adott esetben különösen elejét veszi azon helyzeteknek, amelyekben az egyéni fogyasztókat például – különösen a kis értékű követelések esetében – a magas perköltségek visszatartják attól, hogy jogorvoslatért folyamodjanak a bírósághoz. A javasolt modell ugyanakkor a Charta 47. cikkének követelményeivel összhangban nem akadályozza meg vagy korlátozza az igazságszolgáltatás egyéni fogyasztók általi igénybevételét. Emellett a javaslat annak biztosítására kötelezi a tagállamokat, hogy az érintett fogyasztók tekintetében a képviseleti kereset indítása függessze fel vagy szakítsa meg a jogorvoslati keresetekre alkalmazandó elévülési időket, ha a vonatkozó jogokra az uniós vagy nemzeti jog alapján elévülési idő vonatkozik.

A képviseleti keresetek keretében a javaslat egyensúlyt teremt a fogyasztók kollektív érdekei és a kereskedők jogai között, teljes mértékben figyelembe véve a vállalkozás szabadságával (a Charta 16. cikke) kapcsolatos követelményeket.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javasolt irányelv szerint a tagállamok és a Bizottság támogatják és elősegítik a feljogosított egységek együttműködését, valamint a határokon átnyúló és belföldi jogsértések rendezésével

kapcsolatos bevált gyakorlataik és tapasztalataik cseréjét és terjesztését. Ez többletmunkaterhet jelent a Bizottság számára: a becslések szerint egy teljes munkaidőben dolgozó tisztviselőre lesz szükség. Ezekre az erőforrásokra a meglévő alkalmazottak újraelosztásával és átszervezésével lehet szert tenni.

A feljogosított egységek kapacitásépítésére és a koordinációs tevékenységekre fordítandó további költségek a 2014–2020-as Jogok, egyenlőség és polgárság programból fedezhetők, és hasonló finanszírozási lehetőségeket a következő többéves pénzügyi keret későbbi programja is biztosíthat. A részletes adatokat a javaslatához mellékelt pénzügyi kimutatás tartalmazza.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A javasolt irányelv szerint a Bizottság rendszeres időközönként felülvizsgálja az irányelv hatását. A Bizottság nyomon követi, hogy a feljogosított egységek hogyan alkalmazzák Uniószerthe az irányelvben szabályozott képviseleti kereseteket.

- **Magyarázó dokumentumok**

A javasolt irányelv nemzeti jogba történő átültetéséhez szükség lesz a vonatkozó nemzeti szabályok kifejezett, célzott módosítására. A javasolt irányelv egyes alapvető elemeket szabályoz, amelyeket nemzeti szinten számos eljárási szabállyal kell kiegészíteni. Ahhoz tehát, hogy a Bizottság ellenőrizni tudja az átültetés megfelelő voltát, nem elegendő, ha a tagállamok csak a végrehajtási rendelkezések szövegét küldik meg a Bizottságnak, mivel az azokból eredő nemzeti jogi szabályozás átfogó értékelésére is szükség lehet. Ezért indokolt, hogy a tagállamok olyan magyarázó dokumentumokat is megküldjenek a Bizottság számára, amelyek bemutatják, hogy mely – meglévő vagy új – nemzeti jogi rendelkezésekkel kívánják végrehajtani az irányelvjavaslatban előírt intézkedéseket.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

Az **1. cikk** az irányelv tárgyát határozza meg. Az irányelv (akárcsak a korábbi 2009/22/EK irányelv) célja annak biztosítása, hogy a feljogosított egységek a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviseleti keresetet indíthassanak. Az irányelv egyértelművé teszi, hogy a tagállamok egyéb eljárási eszközöket is biztosíthatnak nemzeti szinten a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére.

A **2. cikk** az irányelv hatályát határozza meg az I. mellékletben felsorolt, a kereskedő és a fogyasztó közötti kapcsolatot szabályozó különös rendelkezéseket tartalmazó és ezért a fogyasztók kollektív érdekeinek védelme szempontjából releváns uniós jogi aktusokra hivatkozva. Az irányelv hatálya így az I. mellékletben felsorolt uniós jogi aktusok minden olyan, kereskedők általi megsértésére kiterjed, amely különféle gazdasági ágazatokban, például a pénzügyi szolgáltatások ágazatában, az energia-, a távközlési, az egészségügyi és a környezetvédelmi ágazatban, sérti vagy sértheti a fogyasztók kollektív érdekeit. Az irányelv hatálya kiterjed különösen a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló jelenlegi irányelv hatálya alá tartozó uniós jogi aktusokra, és az össze van hangolva a fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló (EU) 2017/2394 felülvizsgált rendelet hatályával. E rendelet megerősíti a határokon átnyúló közjogi jogérvényesítést, és az uniós dimenzióval rendelkező jogsértések kezelése érdekében lehetővé teszi a Bizottság számára közös végrehajtási fellépések indítását és összehangolását, anélkül azonban, hogy az ilyen határokon átnyúló

jogsértések miatt sérelmet szenvedett fogyasztókat megillető jogorvoslati jogot vezetne be. Az egyéni és kollektív fogyasztói jogorvoslattal kapcsolatban ezen irányelv által bevezetett különös intézkedések ezért kiegészítik a felülvizsgált rendeletet e rendelet eredményességének fokozása érdekében. Annak biztosítása érdekében, hogy az irányelv hatálya naprakész maradjon, a Bizottság különös figyelmet fordít majd az I. mellékletet módosító rendelkezéseknek a kereskedő és a fogyasztó közötti kapcsolatot szabályozó jövőbeli új uniós jogi aktusokba történő beillesztésének esetleges szükségességére. Az irányelv alkalmazási körének kérdése az irányelv Bizottság általi értékelésekor is kiemelt figyelmet fog kapni.

A **3. cikk** az irányelvben használt releváns fogalmak, mégpedig a „fogyasztó”, a „kereskedő”, „a fogyasztók kollektív érdekei”, a „képviselési kereset”, a „gyakorlat” és a „jogerős határozat” fogalmának meghatározását tartalmazza.

A **4. cikk** azokat a kritériumokat határozza meg, amelyeket a feljogosított egységeknek teljesíteniük kell ahhoz, hogy jogosultak legyenek az irányelv alapján képviselési kereseteket indítani, valamint a tagállamok feljogosított egységek kijelölésével kapcsolatos kötelezettségeit. A feljogosított egységeknek bizonyos kritériumokat kell majd teljesíteniük, különösen nonprofit jellegűnek kell lenniük, és jogos érdekük kell, hogy fűződjön a vonatkozó uniós jogi aktusok rendelkezéseinek való megfelelés biztosításához. Mivel főleg fogyasztói szervezetek és független köztestületek lesznek jogosultak a feljogosított egység jogállására, e rendelkezés annak meghatározását is lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy milyen típusú intézkedéseket kérhet az irányelv alapján a feljogosított egységek egy konkrét fajtája vagy egy konkrét feljogosított egység.

Az **5. cikk** az irányelv alapján képviselési keresetek útján kérhető intézkedéseket határozza meg. Ezen intézkedések körébe tarthatnak a jogsértés megszüntetésére kötelező határozat mint ideiglenes intézkedés, a jogsértést megállapító, a jogsértés megszüntetésére kötelező határozat, valamint a jogsértő magatartások tartós hatásainak kiküszöbölésére irányuló intézkedések, ideértve a jogorvoslatot elrendelő határozatokat is. A feljogosított egységeknek lehetőségük lesz egyetlen képviselési kereset keretében kérni a fenti intézkedéseket.

A **6. cikk** az irányelv alapján a jogsértő magatartások tartós hatásainak kiküszöbölésére irányuló intézkedésként elérhető, jogorvoslatot elrendelő határozat iránti képviselési keresetekre vonatkozó eljárási szabályokat határozza meg. A jogorvoslatot elrendelő határozatnak főszabály szerint elérhetőnek kell lennie. Összetett ügyekben a tagállamok kivételesen felhatalmazhatják a bíróságokat és közigazgatási hatóságokat arra, hogy jogorvoslatot elrendelő határozat helyett a kereskedőnek a jogsérelmet szenvedett fogyasztókkal szemben fennálló felelősségével kapcsolatos deklaratív határozatot hozzanak. Az esetek két típusában azonban nem hozható deklaratív határozat, hanem a bíróságnak vagy közigazgatási hatóságnak jogorvoslatot elrendelő határozatot kell hoznia. Az első az az eset, amelyben az ugyanazon gyakorlat által érintett fogyasztók azonosíthatók, és hasonló sérelmet szenvedtek egy időszakkal vagy vásárlással összefüggésben, például hosszú távú fogyasztói szerződések esetében. A második eset az úgynevezett „kis értékű ügyek” esete, amelyben a fogyasztók olyan kis összegű kárt szenvedtek, hogy aránytalan lenne szétosztani a jóvátételt a fogyasztók között. E két esetben különös eljárási szabályokra is szükség van. Különösen az esetek második típusában a tagállamok nem követelhetik meg az érintett fogyasztók meghatalmazását a képviselési kereset keretében, és a jogorvoslatként megítélt pénzügyi forrásokat a fogyasztók kollektív érdekeit szolgáló közcélra, például figyelemfelkeltő kampányokra kell fordítani.

A **7. cikk** szerint a feljogosított egységeknek teljesen átláthatóvá kell tenniük tevékenységük finanszírozásának forrásait általában és egy jogorvoslat iránti konkrét képviseleti keresetet alátámasztó forrásait különösen, hogy lehetővé tegyék a bíróságok vagy közigazgatási hatóságok számára annak megvizsgálását, hogy fennállhat-e összeférhetetlenség a harmadik fél finanszírozó és a feljogosított egység között, és például a versenytársak közötti visszaélésszerű perindítás kockázatának elkerülése, valamint annak megvizsgálása érdekében, hogy a finanszírozó harmadik fél elegendő forrással rendelkezik-e a feljogosított egység felé tett pénzügyi kötelezettségvállalásainak teljesítéséhez az eljárás sikertelensége esetén.

A **8. cikk** az irányelv szerinti kollektív egyezségekre vonatkozó szabályokat állapítja meg. A tagállamok meghatározhatják azt az eljárást, amelynek keretében a bíróság vagy közigazgatási hatóság jóváhagyhatja a feljogosított egység és a jogsértés állítólagos elkövetője között létrejött kollektív egyezséget az ugyanazon kereskedő ugyanazon gyakorlatát érintő képviseleti kereset ugyanazon tagállam bírósága vagy közigazgatási hatósága előtti megindítását megelőzően. Folyamatban lévő képviseleti eljárás esetén a keresetet elbíráló bíróságnak vagy közigazgatási hatóságnak minden esetben lehetővé kell tenni, hogy a feleket egyezségekre hívja fel a jogorvoslat tárgyában. Azokban a tagállamokban, amelyek úgy döntenek, hogy az esetek 6. cikk (3) bekezdésében kifejezetten meghatározott két típusának egyikébe sem tartozó összetett ügyekben lehetővé teszik a jogsértő kereskedő érintett fogyasztókkal szemben fennálló felelősségével kapcsolatos deklaratív határozat meghozatalát, az ilyen deklaratív határozatot hozó bíróságnak vagy közigazgatási hatóságnak minden esetben lehetősége van arra, hogy a képviseleti eljárás feleit egyezségkötésre hívja fel a jogorvoslat tárgyában. A fenti körülmények között létrejött kollektív egyezségeket megvizsgálja a bíróság vagy közigazgatási hatóság azok jogszerűségének és tisztességes jellegének biztosítása érdekében. A jóváhagyott kollektív egyezséggel érintett fogyasztóknak minden esetben lehetőségük lesz elfogadni vagy elutasítani az abban felkínált jogorvoslatot.

A **9. cikk** az arra vonatkozó szabályokat tartalmazza, hogy a jogsértő kereskedőnek megfelelően tájékoztatnia kell az érintett fogyasztókat a jogsértés megszüntetésére kötelező jogerős határozatokról, a jogsértő magatartások tartós hatásainak kiküszöbölésére irányuló intézkedéseket elrendelő jogerős határozatokról, ideértve a jogorvoslatot elrendelő jogerős határozatokat is, és – adott esetben – a kereskedő fogyasztókkal szemben fennálló felelősségével kapcsolatos deklaratív határozatokról, valamint az ezen irányelv szerinti kollektív egyezségeket jóváhagyó jogerős határozatokról. E rendelkezés biztosítja a fogyasztók jogsértésről és jogorvoslati lehetőségeikről való tájékoztatását.

A **10. cikk** az irányelv hatálya alá tartozó uniós jogi aktusok megsértését belföldi és határokon átnyúló jogorvoslati keresetek alapján megállapító jogerős határozatok hatásait szabályozza. E rendelkezés szerint azok a bíróság vagy közigazgatási hatóság által közjogi jogérvényesítési eljárásokban hozott jogerős határozatok, az uniós jog megsértését megállapító, a jogsértés megszüntetésére kötelező jogerős határozatok vagy a kereskedő jogsértéssel érintett fogyasztókkal szemben fennálló felelősségére vonatkozó jogerős deklaratív határozatok, amelyek meghozatalára az ezen irányelv szerinti képviseleti kereset alapján került sor, bizonyító erővel rendelkeznek a későbbi jogorvoslati keresetek esetében. Ilyen jogorvoslati kereseteket a fogyasztók indíthatnak egyénileg az ezen irányelv szerinti képviseleti kereset vagy – ha lehetőség van rá – a nemzeti szabályok szerinti egyéb kollektív jogorvoslati mechanizmus keretében. Ha egy jogsértést megállapító határozat jogerőre emelkedik, az megcáfolhatatlan bizonyítékot képez az ugyanazon tagállamban indított minden későbbi jogorvoslati kereset esetében. Ez elkerülhetővé teszi a jogbizonytalanságot és a felesleges költségeket az összes érintett fél számára, ideértve az igazságszolgáltatást is. Ugyanezen

okokból a határokon átnyúló ügyekben a bíróság vagy közigazgatási hatóság által közjogi jogérvényesítési eljárásokban hozott jogerős határozatok és az uniós jog megsértését ezen irányelv alapján megállapító, a jogsértés megszüntetésére kötelező jogerős határozatok megdönthető vélelmet állítanak fel arra vonatkozóan, hogy az uniós jog megsértése bekövetkezett. A kereskedő jogsértéssel érintett fogyasztókkal szemben fennálló felelősségére vonatkozó deklaratív határozatok nem rendelkeznek majd ilyen hatással, mivel a felelősséggel kapcsolatos nemzeti szabályok jelentősen eltérhetnek Uniós-szerte.

A **11. cikk** szerint a képviseleti kereset felfüggeszti a jogorvoslati keresetekre vonatkozó elévülési időt. E rendelkezés az irányelv szerinti képviseleti keresetek alapján hozott, jogsértést megállapító, a jogsértés megszüntetésére kötelező jogerős határozatok hatásaira vonatkozó rendelkezéseket egészíti ki, és a jogsérelmet szenvedett fogyasztóknak észszerű lehetőséget biztosít arra, hogy jogorvoslati keresetet indítsanak akár az ezen irányelv alapján a nevükben indított képviseleti keresetek, akár egyéni keresetek keretében.

A **12. cikk** az eljárás gyorsaságát biztosítja annak folyamán. E rendelkezés annak biztosítására kötelezi a tagállamokat, hogy minden képviseleti kereset kellő gyorsasággal legyen kezelve, és hogy a jogsértés megszüntetésére kötelező ideiglenes határozat iránti képviseleti keresetek elbírálására gyorsított eljárásban kerüljön sor. Biztosítja, hogy a kereskedő képviseleti keresettel megtámadott gyakorlata által esetlegesen okozott minden további kár elhárítására a lehető leggyorsabban sor kerüljön.

A **13. cikk** a képviseleti keresetet elbíráló bíróság vagy közigazgatási hatóság azon lehetőségét szabályozza, hogy a képviseleti keresetet indító feljogosított egység kérelmére az alperes kereskedőt az ügy szempontjából releváns olyan bizonyítékok benyújtására kötelezheti, amelyek felett a kereskedőt rendelkezési jog illeti meg. A jogsértés megállapítása, a jogsértés és a fogyasztók kára közötti ok-okozati összefüggés és az érintett fogyasztók tényleges kárának számszerűsítése ténybeli és gazdasági elemzést tesz szükségessé. Állítása megalapozottságának bizonyításához a feljogosított egység számára szükséges egyes releváns bizonyítékok az alperes birtokában lesznek, és nem hozzáférhetők a feljogosított egység által. Ez lehet a helyzet az érintett fogyasztóknak a folyamatban lévő képviseleti eljárásról történő megfelelő tájékoztatásához szükséges információk esetében is. E rendelkezés biztosítani fogja, hogy valamennyi tagállamban fennálljon a követelésük bizonyításához és az érintett fogyasztóknak a folyamatban lévő képviseleti eljárásról történő megfelelő tájékoztatásához a feljogosított egységek számára szükséges információkhoz való tényleges hozzáférés minimális szintje. Ezzel egyidejűleg azonban az irányelv elkerüli a túl széles körű és költséges bizonyítékmertetési kötelezettségeket, amelyek szükségtelen terhet jelentenének az alperesek számára, és felvethetnék a visszaélési lehetőségek kockázatát. Az ilyen közzététel minden esetben szigorú bírósági vagy közigazgatási ellenőrzés alá fog tartozni annak szükségességét, terjedelmét és arányosságát illetően.

A **14. cikk** hatékony, visszatartó erejű és arányos szankciókat biztosít arra az esetre, ha az alperes kereskedő nem hajtja végre a bíróság vagy közigazgatási hatóság által a képviseleti kereset alapján hozott jogerős határozatot. E szankciók bírságok formájában minden tagállamban rendelkezésre fognak állni. A rendelkezés fontos ösztönzést teremt az alperes kereskedők számára arra vonatkozóan, hogy gyorsan végrehajtsák a jogsértés megszüntetésére kötelező és a jogorvoslatot elrendelő jogerős határozatokat, valamint a jóváhagyott egyezségeket.

A **15. cikk** a feljogosított egységeknek nyújtott segítségre vonatkozó szabályokat határozza meg. Biztosítja, hogy a feljogosított egységeket ne akadályozzák meg az ezen irányelv szerinti képviseleti keresetek megindításában az eljárásokkal járó költségek. Az eljárási költségek nem korlátozhatják túlzottan a feljogosított egységeket a fogyasztók kollektív jogainak védelméhez fűződő közérdekből történő eljáráshoz való joguk gyakorlásában. A rendelkezés azzal is megbízza a tagállamokat és a Bizottságot, hogy támogassák és segítsék elő a feljogosított egységek közötti együttműködést és tapasztalatcserét a képviseleti keresetek határokon átnyúló hatásokkal járó jogsértésekkel szembeni igénybevételeének elősegítése érdekében.

A **16. cikk** a határokon átnyúló képviseleti keresetek szempontjából releváns szabályokat határozza meg. Biztosítja az egyik tagállamban előzetesen kijelölt feljogosított egységek képviseleti keresetek másik tagállambeli indítására való jogosultságának kölcsönös elismerését. Ezenfelül lehetővé teszi a különböző tagállamokból származó feljogosított egységek számára, hogy közösen járjanak el egyetlen képviseleti kereset alapján a vonatkozó uniós és nemzeti szabályok szerint joghatósággal rendelkező egyetlen igazságszolgáltatási fórum előtt.

A **17–22. cikk** a 2009/22/EK irányelv hatályon kívül helyezésével, a Bizottság általi értékeléssel és jelentéstétellel, az átültetéssel, az átmeneti rendelkezésekkel és a javasolt irányelv hatálybalépésével, időbeli hatályával és címzettjeivel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazza.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

**a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviseleti eljárásokról és a
2009/22/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről**

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,
tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 114. cikkére,
tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,
a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,
tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére²⁸,
rendes jogalkotási eljárás keretében,
mivel:

- (1) Ezen irányelv célja, hogy lehetővé tegye a fogyasztók kollektív érdekeit képviselő feljogosított egységek számára, hogy az uniós jog rendelkezéseinek megsértése esetén a jogsértés megszüntetésére irányuló képviseleti eljárásban jogorvoslatért folyamodjanak. A feljogosított egységeknek képesnek kell lenniük arra, hogy a jogsértés megszüntetését vagy megtiltását, a jogsértés megtörténtének megállapítását és jogorvoslatot kérjenek, mint például a nemzeti jogszabályok szerint rendelkezésre álló kártérítést, kijavítást vagy árcsökkentést.
- (2) A 2009/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv²⁹ lehetővé tette a feljogosított egységek számára, hogy olyan képviseleti eljárásokat indítsanak, amelyek elsősorban a fogyasztók kollektív érdekeit sértő uniós jogsértések leállítására és megtiltására irányulnak. Az irányelv azonban nem foglalkozott kellő mértékben a fogyasztóvédelmi jog érvényesítésével kapcsolatos kihívásokkal. A jogellenes gyakorlatok elrettentő hatásának növelése és a fogyasztói károk csökkentése érdekében meg kell erősíteni a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmét szolgáló mechanizmust. Tekintettel a nagyszámú változásra, az egyértelműség érdekében helyénvaló a 2009/22/EK irányelv felváltása.
- (3) A képviseleti eljárásnak hatékony és eredményes módon kell biztosítani a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmét. Lehetővé kell tennie a feljogosított egységek számára, hogy fellépjenek az uniós jog vonatkozó rendelkezéseinek való megfelelés biztosítása, valamint a fogyasztók egyéni eljárások során jelentkező akadályok – mint például a jogaikkal és a rendelkezésre álló eljárási mechanizmusokkal kapcsolatos

²⁸ HL C [...], [...], [...]. o.

²⁹ HL L 110/30., 2009.5.1.

bizonytalanság, a cselekvéstől való pszichológiai vonakodás, valamint az egyéni eljárások várható költségeinek és hasznainak negatív egyensúlya – leküzdése érdekében.

- (4) Fontos biztosítani az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés és a visszaélésszerű pereskedés – ami indokolatlanul akadályozhatja a vállalkozások azon képességét, hogy az egységes piacon működjenek – elleni eljárási biztosítékok közötti szükséges egyensúlyt. A képviseleti eljárásokkal való visszaélések megelőzése érdekében el kell kerülni az olyan elemeket, mint például a büntető kártérítés, valamint a sérelmet szenvedett fogyasztók nevében történő eljárás indítására vonatkozó korlátozások hiánya, továbbá a különböző eljárási részletekre – például a feljogosított szervezetek kijelölésére, pénzeszközeinek eredetére és a képviseleti tevékenység támogatásához szükséges információk jellegére – vonatkozóan egyértelmű szabályokat kell megállapítani. Ez az irányelv nem érinti az eljárási költségek elosztására vonatkozó nemzeti szabályokat.
- (5) A fogyasztók kollektív érdekeit érintő jogsértések gyakran határon átnyúló következményekkel járnak. Az Unió-szerte rendelkezésre álló, hatásosabb és hatékonyabb képviseleti eljárásoknak fokozniuk kell a fogyasztók belső piacba vetett bizalmát, és növelniük kell a fogyasztók mozgásterét jogaik gyakorlására.
- (6) Ennek az irányelvnek számos területet kell lefednie, mint az adatvédelem, a pénzügyi szolgáltatások, az utazás és a turizmus, az energia, a távközlés és a környezetvédelem. Ki kell terjednie az uniós jog azon rendelkezéseinek megsértésére, amelyek védik a fogyasztók érdekeit, függetlenül attól, hogy fogyasztóként vagy utazóként, felhasználóként, vásárlóként, lakossági befektetőként, lakossági ügyfeleként vagy más módon említik őket a vonatkozó uniós jogban. Az uniós jog - amelynek formája és terjedelme gyorsan fejlődik - megsértésére adott megfelelő válasz biztosítása érdekében minden olyan alkalommal, amikor a fogyasztók kollektív érdekeinek védelme szempontjából releváns új uniós jogi aktust fogadnak el, meg kell fontolni, hogy módosítani kell-e a jelen irányelv mellékletét annak érdekében, hogy annak hatálya kiterjedjen az új jogi aktusra.
- (7) A Bizottság jogalkotási javaslatokat fogadott el egy, a visszautasított beszállás és légijáratok törlése vagy hosszú késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról szóló 261/2004/EK rendeletet és a légiutazók baleset esetén fennálló felelősségéről szóló 2027/97/EK rendeletet módosító európai parlamenti és tanácsi rendeletre³⁰ és a vasúti utazók jogaira és kötelezettségeire vonatkozó európai parlamenti és tanácsi rendeletre³¹. Ezért helyénvaló előírni, hogy ezen irányelv hatálybalépését követő egy év elteltével a Bizottság vizsgálja meg, hogy a légi és a vasúti utasok jogaira vonatkozó uniós szabályok megfelelő szintű védelmet biztosítanak-e a fogyasztók számára az ebben az irányelvben előírtakhoz képest, és az irányelv hatályával kapcsolatban minden szükséges következtetést vonjon le.
- (8) A 2009/22/EK irányelvre építve ennek az irányelvnek ki kell terjednie mind a belföldi, mind a határon átnyúló jogsértésekre, különösen akkor, ha a jogsértés által érintett fogyasztók a jogsértő kereskedő letelepedési helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban vagy tagállamokban élnek. Ki kell terjednie továbbá az olyan jogsértésekre is, amelyek a képviseleti eljárás elindítása vagy lezárása előtt

³⁰ COM(2013) 130 final.

³¹ COM(2017) 548 final.

befejeződtek, mivel továbbra is szükség lehet a gyakorlat ismételésének megelőzésére, annak megállapítására, hogy egy adott gyakorlat jogsértésnek minősül, és a fogyasztói jogorvoslat megkönnyítésére.

- (9) Ez az irányelv nem határozhatja meg a joghatóságra, a határozatok elismerésére és végrehajtására, illetve az alkalmazandó jogra vonatkozó nemzetközi magánjogi szabályokat. A meglévő uniós jogi eszközök kiterjednek az ezen irányelvben meghatározott képviseleti eljárásokra.
- (10) Mivel csak a feljogosított egységek indíthatnak képviseleti eljárásokat annak biztosítása érdekében, hogy a fogyasztók kollektív érdekei megfelelően képviselve legyenek, meg kell felelniük az ezen irányelvben megállapított feltételeknek. Különösen a tagállamok jogának megfelelően kell őket létrehozni, amely előírhat követelményeket például a tagok száma és az állandóság foka tekintetében, illetve a szervezeti felépítésükre fontos jellemzőire - mint amilyenek az alapító okirat, az irányítási struktúra, a célkitűzések és a munkamódszerek - vonatkozó átláthatósági követelményeket állapíthat meg. Emellett a feljogosított egységeknek nem lehet haszonszerzési célja, és jogos érdekük kell hogy fűződjön a vonatkozó uniós jognak való megfelelés biztosításához. E követelményeket egyaránt alkalmazni kell az előzetesen kijelölt és az ad hoc feljogosított egységekre, amelyeket egy-egy konkrét kereset céljából hoztak létre.
- (11) A független állami szervezeteknek és a fogyasztói szervezeteknek aktív szerepet kell játszaniuk az uniós jog vonatkozó rendelkezéseinek való megfelelés biztosításában, és megfelelő helyzetben kell lenniük ahhoz, hogy feljogosított egységként lépjenek fel. Mivel ezek a szervezetek hozzáférnek a kereskedők fogyasztókkal szembeni gyakorlatára vonatkozó különböző információforrásokhoz és tevékenységük tekintetében eltérő prioritásokkal rendelkeznek, a tagállamok szabadon kell, hogy dönthessenek arról, hogy az egyes feljogosított egységek milyen típusú intézkedéseket kérhetnek a képviseleti eljárások során.
- (12) Mivel mind a bírósági, mind a közigazgatási eljárás hatásosan és hatékonyan szolgálhatja a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmét, a tagállamok mérlegelési jogkörébe tartozik eldönteni, hogy a képviseleti eljárás bírósági vagy közigazgatási eljárás, mindkettő formáját öltse, a vonatkozó jogterülettől vagy az érintett gazdasági ágazattól függően. Ez nem érinti az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való jogot, amelynek értelmében a tagállamok biztosítják, hogy a fogyasztók és a vállalkozások a bíróság előtt hatékony jogorvoslathoz jussanak az ezen irányelvet végrehajtó nemzeti rendelkezések alapján hozott közigazgatási határozatok ellen. Ez magában foglalja annak lehetőségét, hogy a felek kérelmére a nemzeti joggal összhangban határozat szülessen a vitatott határozat végrehajtásának felfüggesztéséről.
- (13) A képviseleti eljárások eljárási hatékonyságának növelése érdekében a feljogosított egységeknek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy egyetlen képviseleti eljáráson belül vagy külön képviseleti eljárásokban különböző intézkedéseket kérjenek. Ezen intézkedéseknek magukban kell foglalniuk a folyamatban lévő gyakorlat megszüntetésére irányuló ideiglenes intézkedéseket vagy a gyakorlat tilalmát abban az esetben, ha a gyakorlatot még nem hajtották végre, de fennáll annak kockázata, hogy az súlyos vagy visszafordíthatatlan kárt okozna a fogyasztóknak; olyan intézkedéseket, amelyek megállapítják, hogy egy adott gyakorlat jogsértésnek minősül és szükség esetén leállítják vagy megtiltják a gyakorlat folytatását a jövőre nézve, valamint a jogsértés tartós hatásait megszüntető intézkedéseket, beleértve a jogorvoslatot is. Ha

egyetlen eljárásan belül kéri, a feljogosított egységeknek jogosultnak kell lenniük arra, hogy az eljárás indításakor minden vonatkozó intézkedést kérhessenek, vagy először a vonatkozó jogsértés megszüntetésére irányuló határozatot, ezt követően pedig a megfelelő jogorvoslatra irányuló határozatot kérjék.

- (14) A tiltó határozatok célja a fogyasztók kollektív érdekeinek védelme, függetlenül az egyéni fogyasztók által elszenvedett tényleges veszteségtől vagy kártól. A tiltó határozatok konkrét cselekményeket írhatnak elő a kereskedők számára, például hogy nyújtsanak a fogyasztók számára olyan tájékoztatást, amely korábban jogsértő módon elmaradt. A valamely gyakorlatot jogsértésnek nyilvánító határozatok nem függhetnek attól, hogy a gyakorlatot szándékosan vagy gondatlanságból folytatták.
- (15) Az ezen irányelv szerinti képviseleti eljárást kezdeményező feljogosított egységnek az eljárásban részt vevő félnek kell lennie. A jogsértés által érintett fogyasztók számára megfelelő lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a képviseleti eljárás megfelelő eredményeiből részesüljenek. Az ezen irányelv alapján kibocsátott tiltó határozatok nem érintik a hatályuk alá tartozó gyakorlat által megkárosított fogyasztók által indított egyéni eljárásokat.
- (16) A feljogosított egységek számára lehetővé kell tenni, hogy a jogsértés tartós hatásainak megszüntetésére irányuló intézkedésekért folyamodjanak. Ezen intézkedéseknek - adott esetben és a nemzeti jogszabályok biztosította lehetőségeken belül - olyan jogorvoslati határozat formáját kell öltetniük, amely kötelezi a kereskedőt többek között kártérítésre, javításra, cserére, árcsökkentésre, a szerződés megszüntetésére vagy a kifizetett ár visszatérítésére.
- (17) A tömeges károkozással járó helyzetben kárt szenvedett fogyasztóknak megítélt kártérítés nem haladhatja meg a kereskedő által az alkalmazandó nemzeti vagy uniós jognak megfelelően a tényleges kár fedezésére fizetendő összeget. Különösen kerülendő a büntető kártérítés, amelynek következtében a felperes az elszenvedett kár mértékét meghaladó kártérítésben részesül.
- (18) A tagállamok előírhatják, hogy a feljogosított egységek nyújtsanak elegendő információt a jogorvoslatra irányuló képviseleti eljárás alátámasztására, beleértve a jogsértés által érintett fogyasztói csoport körülírását, valamint a képviseleti eljárásban megoldandó ténybeli és jogi kérdéseket. A feljogosított egység számára nem lehet előírni az eljárás kezdeményezéséhez, hogy egyedileg azonosítsa a valamely jogsértés által érintett összes fogyasztót. A bíróság vagy a közigazgatási hatóság jogorvoslatra irányuló képviseleti eljárások esetén az eljárás lehető legkorábbi szakaszában ellenőrzi, hogy az ügyben a jogsértés és az érintett fogyasztók által elszenvedett kár jellegére tekintettel lehet-e képviseleti eljárást indítani.
- (19) A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy eldöntsék, hogy a jogorvoslati határozat helyett a jogorvoslatra irányuló képviseleti eljárást folytató bíróság vagy a közigazgatási hatóság kivételesen a kereskedő a jogsértés károsultjai felé fennálló felelősségét megállapító határozatot hozzon, amelyre az egyéni fogyasztók későbbi jogorvoslatra irányuló eljárásokban közvetlenül hivatkozhatnak. Ezt a lehetőséget olyan kellően indokolt esetekre kell fenntartani, amikor a képviseleti eljárás által érintett egyes fogyasztóknak járó egyéni jogorvoslatok számszerűsítése összetett, és nem lenne hatékony a képviseleti eljárás keretében történő végrehajtás. Megállapító határozatokat nem szabad nem összetett helyzetekben hozni, különösen akkor, ha az érintett fogyasztók azonosíthatók, és ha a fogyasztók egy meghatározott időszakban vagy egy vásárlás során szenvedtek hasonló kárt. Hasonlóképpen nem szabad megállapító határozatokat hozni, ha az egyes fogyasztók által elszenvedett veszteségek

összege olyan kicsi, hogy az egyéni fogyasztók várhatóan nem fognak egyéni jogorvoslatért folyamodni. A bíróságnak vagy a nemzeti hatóságnak megfelelő módon indokolnia kell, ha egy adott ügyben jogorvoslati határozat helyett megállapító határozatot hoz.

- (20) Amennyiben az ugyanazon gyakorlat által érintett fogyasztók azonosíthatók, és egy meghatározott időszakban vagy vásárlás során hasonló kárt szenvedtek, például hosszú távú fogyasztói szerződések esetében, a bíróság vagy közigazgatási hatóság a képviseleti eljárásban egyértelműen meghatározhatja a jogsértés által érintett fogyasztói csoportot. A bíróság vagy közigazgatási hatóság különösen arra kérheti a jogsértő kereskedőt, hogy szolgáltatson releváns információkat, például az érintett fogyasztók kilétét és a gyakorlat időtartamát. Célszerűségi és hatékonysági okokból ezekben az esetekben a tagállamok nemzeti jogszabályaikkal összhangban fontolóra vehetők, hogy a fogyasztók közvetlenül hivatkozhatnak egy jogorvoslati határozatra annak kibocsátása után anélkül, hogy a jogorvoslati határozat meghozatala előtt egyéni meghatalmazást kellene adniuk.
- (21) Kis értékű ügyekben a legtöbb fogyasztó valószínűleg nem tesz lépéseket jogai érvényesítése érdekében, mivel az erőfeszítések felülmúlnák az egyéni előnyöket. Ha azonban ugyanaz a gyakorlat több fogyasztót érint, az összesített veszteség jelentős lehet. Ilyen esetekben a bíróság vagy a hatóság úgy ítélt meg, hogy aránytalan a pénzeszközök az érintett fogyasztókhoz történő visszajuttatása, például azért, mert túl nehézkes vagy kivitelezhetetlen. Ezért a képviseleti eljárásokban jogorvoslatként szerzett pénzeszközök jobban szolgálnák a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmét, és azokat megfelelő közérdekű célra, például egy fogyasztói jogsegélyalapra, tudatosságnövelő kampányokra vagy a fogyasztói mozgásokra kellene fordítani.
- (22) Jogsértés tartós hatásainak megszüntetését célzó intézkedéseket csak jogerős határozat alapján lehet kérni, amely a fogyasztók kollektív érdekeit sértő, ezen irányelv hatálya alá tartozó uniós jog megsértését állapítja meg, beleértve a képviseleti eljárás keretében kibocsátott jogerős tiltó végzést is. Különösen a fogyasztóvédelmi jogszabályok alkalmazásáért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködésről és a 2006/2004/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2017. december 12-i (EU) 2017/2394 európai parlamenti és tanácsi rendelet³² által szabályozott végrehajtási tevékenységekkel összefüggésben a jogsértés tartós hatásait kiküszöbölő intézkedéseket lehet kérni bíróság vagy közigazgatási hatóság jogerős határozata alapján.
- (23) Ez az irányelv eljárási mechanizmust állapít meg, amely nem érinti a fogyasztók szerződéses és szerződésen kívüli jogorvoslatokra vonatkozó anyagi jogait - mint például a kártérítés, a szerződés felmondása, a visszatérítés, a csere, a javítás vagy az árcsökkenés - meghatározó szabályokat abban az esetben, ha érdekeik sérültek a jogsértés miatt. Ezen irányelv alapján jogorvoslatra irányuló képviseleti eljárás csak akkor indítható, ha az uniós vagy nemzeti jog ilyen anyagi jogokról rendelkezik.
- (24) Ez az irányelv nem váltja fel a meglévő nemzeti kollektív jogorvoslati mechanizmusokat. A tagállamok mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy a jogi hagyományaikat figyelembe véve a meglévő vagy jövőbeni kollektív jogorvoslati mechanizmus részeként vagy e mechanizmusok alternatívájaként tervezik-e az ezen irányelvben meghatározott képviseleti eljárást, amennyiben a nemzeti mechanizmus megfelel az ezen irányelvben meghatározott szabályoknak.

³²

HL L 345., 2017.12.27.

- (25) A feljogosított egységeknek teljes mértékben átláthatóknak kell lenniük általában tevékenységük finanszírozásának forrásával, valamint a konkrét jogorvoslatot célzó képviseleti eljárást támogató pénzeszközökkel kapcsolatban, hogy a bíróságok vagy közigazgatási hatóságok eldönthessék, hogy fennállhat-e összeférhetetlenség a harmadik fél és a feljogosított egység között, továbbá a visszaélésszerű pereskedés kockázatának elkerülése és annak értékelhetősége érdekében, hogy a finanszírozó harmadik fél elegendő forrással rendelkezik-e a feljogosított egységgel szemben fennálló pénzügyi kötelezettségvállalásai teljesítéséhez. A feljogosított egység által a képviseleti eljárás felügyeletét ellátó bíróságnak vagy közigazgatási hatóság rendelkezésére bocsátott információknak lehetővé kell tennie annak értékelését, hogy a harmadik fél befolyásolhatja-e a feljogosított egység képviseleti eljárásban hozott döntéseit, beleértve a perbeli egyezséget is, és hogy nyújt-e finanszírozást jogorvoslatra irányuló képviseleti eljáráshoz olyan alperessel szemben, aki a finanszírozó versenytársa vagy eltartója. Amennyiben a fenti körülmények bármelyike megerősítést nyer, a bíróságnak vagy közigazgatási hatóságnak felhatalmazással kell rendelkeznie, hogy a feljogosított egységet az érintett finanszírozás elutasítására kötelezze, és szükség esetén az adott ügyben megtagadja a feljogosított egység eljárási jogképességének elismerését.
- (26) A károsult fogyasztók jogorvoslatára irányuló kollektív peren kívüli egyezségeket egyaránt ösztönözni kell a képviseleti eljárás megindítása előtt és annak bármely szakaszában.
- (27) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy egy feljogosított egység és egy kereskedő, aki az állítólagosan jogellenes gyakorlat által érintett fogyasztók számára a jogorvoslat ügyében egyezséget ért el, közösen kérhesse a bíróságot vagy közigazgatási hatóságot, hogy hagyja jóvá az egyezséget. Ilyen kérelmet a bíróságnak vagy közigazgatási hatóságnak csak abban az esetben kell befogadnia, ha ugyanazon gyakorlatkal kapcsolatban nincs más folyamatban lévő képviseleti eljárás. Az ilyen kollektív egyezséget jóváhagyó illetékes bíróságnak vagy közigazgatási hatóságnak figyelembe kell vennie valamennyi érintett fél érdekeit és jogait, beleértve az egyéni fogyasztókat is. Az érintett fogyasztók számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy az egyezséget magukra nézve kötelezőnek ismerjék el vagy elutasítsák.
- (28) A bíróságnak és a közigazgatási hatóságnak hatáskörrel kell rendelkeznie arra, hogy felkérjék a jogsértő kereskedőt és a képviseleti eljárást indító feljogosított egységet arra, hogy tárgyaljanak az érintett fogyasztók számára biztosítandó jogorvoslatról. Annak eldöntéséhez, hogy felkéri-e a feleket a jogvita peren kívüli rendezésére, figyelembe kell venni az eljárás tárgyát képező jogsértés típusát, az érintett fogyasztók jellemzőit, a lehetséges jogorvoslati lehetőségeket, a felek megegyezésre való hajlandóságát és az eljárás sürgősségét.
- (29) Annak érdekében, hogy az egyéni fogyasztók könnyebben folyamodhassanak jogorvoslatért a kereskedő a jogsértés által érintett fogyasztók felé fennálló felelősségét megállapító jogerős határozat alapján, a határozatot kibocsátó bíróság vagy közigazgatási hatóság felhatalmazást kap arra, hogy a feljogosított és a kereskedőt felhívja kollektív egyezséget elérésére.
- (30) A képviseleti eljárás keretében vagy jogerős határozat alapján elért bármely peren kívüli egyezséget az illetékes bíróságnak vagy a közigazgatási hatóságnak jóvá kell hagynia annak érdekében, hogy biztosítsa annak jogszerűségét és méltányosságát, figyelembe véve valamennyi érintett fél érdekeit és jogait. Az érintett fogyasztók

számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy az ilyen egyezséget magukra nézve kötelezőnek ismerjék el vagy elutasítsák.

- (31) Annak biztosítása, hogy a fogyasztók tájékoztatást kapjanak egy képviseleti keresetről, elengedhetetlen a siker szempontjából. A fogyasztókat tájékoztatni kell a folyamatban lévő képviseleti eljárásról, arról a tényről, hogy a kereskedő gyakorlata jogsértésnek minősül, a jogsértés megállapítását követően őket megillető jogokról, valamint az érintett fogyasztók által megteendő bármely további lépésről, különösen a jogorvoslat tekintetében. A jogsértésre vonatkozó tájékoztatás terjesztéséből adódó hírnévvel kapcsolatos kockázatok szintén fontosak a fogyasztói jogokat sértő kereskedők elrettentéséhez.
- (32) A hatásosság érdekében a tájékoztatásnak megfelelőnek és az ügy körülményeivel arányosnak kell lennie. A jogsértő kereskedőnek megfelelően tájékoztatnia kell valamennyi érintett fogyasztót a képviseleti eljárás keretében hozott jogerős tiltó és jogorvoslati határozatról, valamint a bíróság vagy közigazgatási hatóság által jóváhagyott egyezségről. Erre vonatkozó tájékoztatást lehet például közzétenni a kereskedő honlapján, a közösségi médiában, az online piacokon vagy a népszerű újságokban, ideértve azokat is, amelyeket kizárólag elektronikus kommunikációs eszközökkel terjesztenek. Amennyiben lehetséges, a fogyasztókat elektronikus vagy nyomtatott levélben egyenként tájékoztatni kell. Ezt a tájékoztatást kérésre számukra hozzáférhető formában meg kell adni a fogyasztóssággal élő személyeknek.
- (33) A jogbiztonság fokozása, az uniós jog alkalmazása során a következetlenség elkerülése, valamint a képviseleti eljárások általában vett és eljárási hatékonyságának, továbbá a jogorvoslatot követő lehetséges intézkedések hatékonyságának növelése érdekében közigazgatási hatóság vagy bíróság jogerős határozatában – beleértve az ezen irányelv szerinti tiltó határozatot is – foglaltakat későbbi, ugyanazon kereskedő által elkövetett ugyanazon jogsértéssel kapcsolatban folyó jogi eljárásokban nem lehet vitatni a jogsértés jellege, és anyagi, személyes, időbeli és területi hatálya tekintetében. Abban az esetben, ha a jogsértés tartós hatásait megszüntető intézkedésekre – beleértve a jogorvoslatot is – irányuló eljárást nem a jogsértést megállapító jogerős határozatot kibocsátási helye szerinti tagállamban indítják, a határozatnak a jogsértés megállapítása tekintetében megdönthető vélelemnek kell minősülnie.
- (34) A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az egyéni jogorvoslati eljárásokat képviseleti eljárásban hozott jogerős határozatra lehessen alapozni. Az ilyen eljárásoknak megfelelően gyors és egyszerűsített eljárások révén kell elérhetőnek lennie.
- (35) Az elévülési időre vonatkozó nemzeti szabályok nem akadályozhatják az olyan jogorvoslatra irányuló eljárásokat, amelyek a jogsértést megállapító jogerős tiltó határozaton vagy a kereskedő ezen irányelv alapján a károsult fogyasztókkal szembeni felelősségét megállapító jogerős határozaton alapulnak. A képviseleti eljárás megindítása az abban érintett fogyasztókat érintő jogorvoslat iránti eljárások felfüggesztését vagy megszakítását eredményezi.
- (36) A tiltó határozatok kibocsátására irányuló képviseleti eljárásokat sürgősséggel kell kezelni. Az ideiglenes hatályú tiltó határozatokról minden esetben gyorsított eljárásban kell döntenie a jogsértés által okozott kár vagy további kár megelőzése érdekében.
- (37) A bizonyítékok fontos szerepet játszanak annak eldöntésében, hogy egy adott gyakorlat a jog megsértésének minősül-e, fennáll-e az ismétlődés kockázata, kik a jogsértés által érintett fogyasztók, továbbá a jogorvoslat tárgyában és a képviseleti eljárás által érintett fogyasztók folyamatban lévő eljárásokról és azok végső

eredményeiről való tájékoztatásáról való döntésben. A vállalkozások és a fogyasztók közötti kapcsolatokat azonban információs aszimmetria jellemzi, és elképzelhető, hogy a szükséges információkkal kizárólag a kereskedő rendelkezik, így azok a feljogosított egység számára hozzáférhetetlenné válnak. A feljogosított egységek számára ezért biztosítani kell azt a jogot, hogy az illetékes bíróságtól vagy közigazgatási hatóságtól kérjék a kereskedő kötelezését az eljáráshoz kapcsolódó, illetve a érintett fogyasztók képviseleti eljárásról való megfelelő tájékoztatásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátására, anélkül, hogy konkrétan meg kellene nevezniük az egyes bizonyítékokat. Az ilyen nyilvánosságra hozatal szükségességét, hatályát és arányosságát a képviseleti eljárást felügyelő bíróságnak vagy közigazgatási hatóságnak gondosan meg kell vizsgálnia, tekintettel a harmadik felek jogos érdekeinek védelmére, valamint az alkalmazandó uniós és nemzeti titoktartási szabályokra.

- (38) A képviseleti eljárások hatékonyságának biztosítása érdekében a jogsértő kereskedőket hatékony, visszatartó erejű és arányos szankciókkal kell sújtani a képviseleti eljárásban hozott jogerős határozatban foglaltak megsértése esetén.
- (39) Tekintettel arra, hogy a fogyasztók kollektív érdekeinek védelme miatt a képviseleti eljárások közérdekűek, a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a feljogosított egységek az eljárási költségek ne akadályozzák meg az ezen irányelv szerinti képviseleti eljárások indításában.
- (40) A különböző tagállamok feljogosított egységei közötti együttműködés és információcsera hasznosnak bizonyult a határon átnyúló jogsértések kezelésében. Szükség van a kapacitásépítő és együttműködési intézkedések folytatására és kiterjesztésére nagyszámú feljogosított egységre az egész Unióban a határokon átnyúló vonatkozású képviseleti keresetek fokozottabb alkalmazása érdekében.
- (41) A határokon átnyúló vonatkozású jogsértések hatékony kezelése érdekében biztosítani kell, hogy az egyik tagállamban előzetesen kijelölt feljogosított egységek kölcsönös elismerése révén eljárási jogképességgel rendelkezzenek képviseleti eljárás indítására egy másik tagállamban. Ezen túlmenően a különböző tagállamokból származó feljogosított egységeknek jogosultnak kell lennie arra, hogy egyetlen képviseleti eljárásban, egyetlen fórum előtt együtt lépjenek fel, az illetékes joghatóságra vonatkozó szabályok szerint. Hatékonysági és hatásossági okokból egy feljogosított egységnek képesnek kell lennie arra, hogy képviseleti eljárásokat indítson a különböző tagállamokból származó fogyasztókat képviselő más feljogosított egységek nevében.
- (42) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és betartja a különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert elveket. Ennek megfelelően ezt az irányelvet az említett jogokkal és elvekkel összhangban kell értelmezni és alkalmazni, beleértve a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint a védelemhez való jogot.
- (43) A környezetvédelmi jog tekintetében ez az irányelv figyelembe veszi a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló ENSZ-EGB-egyezményt (a továbbiakban: aarushi Egyezmény).
- (44) Ezen irányelv célkitűzéseit, nevezetesen a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmét szolgáló képviseleti eljárási mechanizmus létrehozását annak érdekében, hogy uniószerre biztosítsák a fogyasztóvédelem magas szintjét és a belső piac megfelelő működését, nem lehet kielégítően megvalósítani kizárólag a tagállamok által hozott

intézkedésekkel, hanem azok képviseleti eljárások határon átnyúló hatásai miatt uniós szinten jobban megvalósíthatóak. Az Unió ezért az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően intézkedéseket hozhat. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.

- (45) A tagállamok és a Bizottság magyarázó dokumentumokról szóló 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozatával³³ összhangban a tagállamok vállalták, hogy indokolt esetben az átültető intézkedéseikről szóló értesítéshez az irányelv egyes elemei és az azt átültető nemzeti jogi eszköz megfelelő részei közötti kapcsolatot magyarázó egy vagy több dokumentumot mellékelnek. Ezen irányelv tekintetében a jogalkotó az ilyen dokumentumok megküldését indokoltnak tekinti.
- (46) Helyénvaló szabályokat megállapítani ezen irányelv időbeli alkalmazására vonatkozóan.
- (47) Ezért a 2009/22/EK irányelvet hatályon kívül kell helyezni.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. fejezet

Tárgy, hatály és foglalom meghatározások

1. cikk

Tárgy

- (1) Ez az irányelv olyan szabályokat állapít meg, amelyek lehetővé teszik a feljogosított egységek számára, hogy a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmét célzó képviseleti eljárásokat indítsanak, ugyanakkor megfelelő biztosítékokat tartalmaznak a visszaélészerű pereskedés elkerüléséhez.
- (2) Ez az irányelv nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy olyan rendelkezéseket tartsanak fenn vagy fogadjanak el, amelyek a feljogosított egységek vagy bármely más érintett személyek részére a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmét célzó egyéb eljárásjogi eszközök biztosítását célozzák nemzeti szinten.

2. cikk

Hatály

- (1) Ez az irányelv az I. mellékletben felsorolt uniós jogi aktusok rendelkezéseinek kereskedők által a fogyasztók kollektív érdekeit sértő vagy potenciálisan sértő megsértései miatt indított képviseleti eljárásokra alkalmazandó. Ezt az irányelvet a belföldi és a határon átnyúló jogsértésekre kell alkalmazni, beleértve azokat az esetet is, amikor a szóban forgó jogsértések a képviseleti eljárás indítása vagy lezárása előtt befejeződtek.
- (2) Ez az irányelv nem érinti azokat a szabályokat, amelyek a fogyasztók számára az uniós vagy nemzeti jog értelmében szerződéses és szerződésen kívüli jogorvoslatokat állapítanak meg.

³³

HL C 369., 2011.12.17., 14. o.

- (3) Ez az irányelv nem érinti a nemzetközi magánjogra, különösen a bíróságok joghatóságára és az alkalmazandó jogra vonatkozó uniós szabályokat.

3. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

1. fogyasztó: bármely természetes személy, aki a kereskedelmi, ipari, kézműipari vagy szakmai tevékenységén kívül eső célokból jár el;
2. kereskedő: bármely természetes személy vagy – akár magántulajdonban, akár köztulajdonban álló – jogi személy, aki vagy amely kereskedelmi, ipari, kézműipari vagy szakmai tevékenységével összefüggő célok érdekében jár el, ideértve bármely olyan személyt, aki vagy amely a kereskedő nevében vagy javára jár el;
3. fogyasztók kollektív érdekei: több fogyasztó érdeke;
4. képviseleti eljárás: a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló eljárás, amelynek az érintett fogyasztók nem részesei;
5. gyakorlat: a kereskedő bármely cselekménye vagy mulasztása;
6. jogerős határozat: a tagállam bírósága által hozott olyan határozat, amely ellen nem lehet fellebbezni vagy már nem lehet fellebbezni, vagy közigazgatási hatóság olyan határozata, amely már nem képezheti bírósági felülvizsgálat tárgyát.

2. fejezet

Képviseleti eljárások

4. cikk

Feljogosított egységek

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a képviseleti eljárásokat olyan feljogosított egységek indíthassák, amelyeket a tagállamok erre a célra előzetesen kijelöltek, és amelyeket nyilvánosan hozzáférhető jegyzékbe vettek fel.

A tagállamok akkor nyilvánítanak feljogosítottnak valamely szervezetet, ha az megfelel a következő feltételeknek:

- a) valamely tagállam jogának megfelelően hozták létre;
- b) jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy az ezen irányelv hatálya alá tartozó uniós jog rendelkezéseit betartsák;
- c) nonprofit jellegű.

A tagállamok rendszeresen értékelik, hogy a feljogosított egység továbbra is megfelel-e e feltételeknek. A tagállamok biztosítják, hogy a feljogosított egység elveszítse ezen irányelv szerinti jogállását, ha már nem felel meg az első albekezdésben felsorolt egy vagy több feltételnek.

- (2) A tagállamok egy adott képviseleti eljárásra eseti alapon is kijelölhetnek egy feljogosított egységet annak kérelmére, ha megfelel az (1) bekezdésben említett feltételeknek.

- (3) A tagállamok biztosítják, hogy különösen a fogyasztói szervezetek és a független közszférabeli szervek jogosultak legyenek a feljogosított egység jogállására. A tagállamok egynél több tagállamból származó tagokat képviselő fogyasztói szervezeteket is kijelölhetnek.
- (4) A tagállamok megállapíthatják azokat a szabályokat, amelyek meghatározzák, hogy mely feljogosított egységek kérhetik a 5. és 6. cikkben említett összes intézkedést, és melyek kérhetnek csak bizonyos intézkedéseket.
- (5) A feljogosított egység (1) bekezdésben említett feltételeknek való megfelelése nem sérti a bíróság vagy közigazgatási hatóság azon jogát, hogy megvizsgálja, hogy a feljogosított egység célja indokolja-e a konkrét ügyben az eljárás indítását az 5. cikk (1) bekezdésével összhangban.

5. cikk

A fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviseleti eljárások

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a feljogosított egységek képviseleti eljárásokat indíthassanak a nemzeti bíróságok vagy közigazgatási hatóságok előtt, feltéve, hogy közvetlen kapcsolat áll fenn az egység fő célkitűzései és az uniós jog alapján biztosított, állítólagosan megsértett jogok között, amelyek tekintetében az eljárást indították.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy a feljogosított egységek jogosultak legyenek képviseleti eljárások indítására a következő intézkedések érdekében:
 - (a) gyakorlat megszüntetésére irányuló, ideiglenes intézkedésként meghozott jogsértés megszüntetésére irányuló határozat, vagy ha a gyakorlat még nem valósult meg, de közeleg, a gyakorlat előzetes megtiltása;
 - (b) jogsértés megszüntetésére irányuló határozat, amely megállapítja, hogy a gyakorlat jogszabálysértésnek minősül, és ha szükséges, megtiltja a gyakorlatot, vagy ha a gyakorlatot még nem hajtották végre, de közeleg, a gyakorlat megtiltása.

A jogsértés megszüntetésére irányuló határozat kérelmezése érdekében a feljogosított egységeknek nem kell megszerezniük az érintett fogyasztók megbízását, vagy bizonyítékot szolgáltatniuk az érintett fogyasztók ért tényleges veszteségről vagy kárról, illetve a kereskedő szándékosságáról vagy gondatlanságáról.

- (3) A tagállamok biztosítják, hogy a feljogosított egységek jogosultak legyenek olyan képviseleti eljárásokat indítani, amelyek a jogsértés tartós hatásainak megszüntetését célozzák. Ezeket az intézkedéseket minden olyan jogerős határozat alapján kérni lehet, amely megállapítja, hogy a gyakorlat az I. mellékletben felsorolt uniós jogi aktusok fogyasztók kollektív érdekeit sértő megsértésének minősül, beleértve a (2) bekezdés b) pontjában említett jogsértés megszüntetésére irányuló jogerős határozatot is.
- (4) A 4. cikk (4) bekezdés sérelme nélkül a tagállamok biztosítják, hogy a feljogosított egységek egyetlen képviseleti eljárásban kérhessék a jogsértés tartós hatásainak megszüntetésére irányuló intézkedéseket és a (2) bekezdésben említett intézkedéseket.

6. cikk

Jogorvoslati intézkedések

- (1) A 5. cikk (3) bekezdés alkalmazásában a tagállamok biztosítják, hogy a feljogosított egységek jogosultak legyenek képviseleti eljárások indítására olyan jogorvoslati határozat érdekében, amely a kereskedő számára előírják többek között a kártérítést, a javítást, a cserét, az árcsökkentést, a szerződés megszüntetését vagy adott esetben a kifizetett ár visszatérítését. A tagállamok előírhatják a meghatalmazást az érintett fogyasztók részéről a megállapító vagy a jogorvoslati határozat meghozatala előtt.

A feljogosított egységeknek a nemzeti jogban foglaltak szerint elegendő információt kell szolgáltatnia az intézkedés alátámasztásához, beleértve a cselekvés által érintett fogyasztók leírását, valamint a megoldandó ténybeli és jogi kérdéseket.
- (2) Az (1) bekezdéstől eltérve, a tagállamok felhatalmazhatnak egy bíróságot vagy közigazgatási hatóságot arra, hogy jogorvoslati határozat helyett a kereskedő az I. mellékletben felsorolt uniós jogi aktusok megsértésével kárt szenvedett fogyasztók felé fennálló felelősségét megállapító határozatot hozzon kellően indokolt esetekben, amennyiben az érintett fogyasztókat érő egyéni sérelem jellege miatt az egyéni jogorvoslat számszerűsítése bonyolult.
- (3) A (2) bekezdés nem alkalmazandó amennyiben:
 - a) a jogsértés által érintett fogyasztók azonosíthatók és ugyanazon gyakorlat okozta hasonló sérelmet szenvedtek egy időszak vagy egy vásárlás során. Ilyen esetekben az egyes érintett fogyasztóktól származó meghatalmazás nem képezi a kereset benyújtásának feltételét. A jogorvoslatot az érintett fogyasztóknak kell címezni;
 - b) a fogyasztók kis mértékű veszteséget szenvedtek el, és aránytalan lenne a jogorvoslat megosztása közöttük. Ilyen esetekben a tagállamok biztosítják, hogy az érintett fogyasztóktól származó meghatalmazás ne legyen feltétel. A jogorvoslatot a fogyasztók kollektív érdekeit szolgáló közérdekű célra kell fordítani.
- (4) Az (1), (2) és (3) bekezdés szerinti jogerős határozatba foglalt jogorvoslat nem érinti az érintett fogyasztók uniós vagy nemzeti jog szerinti bármely esetleges további jogorvoslati jogát.

7. cikk

Finanszírozás

- (1) A 6. cikk (1) bekezdésében említett, jogorvoslatot igénylő feljogosított egység az eljárás korai szakaszában bejelenti a tevékenységéhez általában és az eljárásban felhasznált pénzeszközök forrását. Bizonyítania kell, hogy elegendő pénzügyi forrással rendelkezik ahhoz, hogy az érintett fogyasztók érdekeit képviselje, és hogy a kereset sikertelensége esetén minden abból adódó költséget fedezni tudjon.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy olyan esetekben, amikor a jogorvoslaté érdekében indított képviseleti eljárást harmadik fél finanszírozza, a harmadik fél számára tilos legyen:
 - a) a feljogosított egység döntéseinek befolyásolása valamely képviseleti eljárással összefüggésben, beleértve a peren kívüli egyezségeket is;

- b) olyan alperessel szembeni kollektív eljáráshoz finanszírozást nyújtani, aki a finanszírozás biztosítójának versenytársa vagy akinek a finanszírozás biztosítója eltartottja;
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy a bíróságok és a közigazgatási hatóságok felhatalmazást kapjanak az (2) bekezdésben említett körülmények vizsgálatára, és ennek megfelelően előírják a feljogosított egység számára a megfelelő finanszírozás elutasítását, és amennyiben szükséges, egyedi ügyben elutasítsák a feljogosított egység jogállását.

8. cikk

Peren kívüli egyezség

- (1) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy egy feljogosított egység és egy kereskedő, akik a kereskedő állítólagosan jogellenes gyakorlata által érintett fogyasztók jogorvoslati ügyében egyezséget értek el, közösen kérhetik a bíróságot vagy közigazgatási hatóságot, hogy hagyja jóvá azt. Az ilyen kérelmet a bíróságnak vagy közigazgatási hatóságnak csak abban az esetben kell elfogadnia, ha ugyanazon tagállam bírósága vagy közigazgatási hatósága előtt nincs folyamatban más képviseleti eljárás ugyanazon kereskedő és ugyanazon gyakorlat tekintetében.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy a bíróság vagy a közigazgatási hatóság a képviseleti eljárások során a velük történő konzultációt követően bármikor felhívhatja a feljogosított egységet és az alperest, hogy észszerű határidőn belül jussanak egyezségre a jogorvoslattal kapcsolatban.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy az a bíróság vagy közigazgatási hatóság, amely a 6. cikk (2) bekezdésében említett jogerős megállapító határozatot hozta, jogosult legyen arra, hogy a képviseleti eljárásban érintett feleket felkérje arra, hogy észszerű határidőn belül jussanak egyezségre a fogyasztók számára e jogerős határozat alapján nyújtandó jogorvoslatról.
- (4) Az (1), (2) és (3) bekezdésben említett egyezségeket a bíróság vagy közigazgatási hatóság megvizsgálja. A bíróság vagy közigazgatási hatóság értékeli az egyezség jogszerűségét és méltányosságát, figyelembe véve valamennyi fél jogait és érdekeit, beleértve az érintett fogyasztókat is.
- (5) Ha a kitűzött határidőn belül nem érik el a (2) bekezdésben említett egyezséget, vagy az elért egyezséget nem hagyják jóvá, a bíróság vagy közigazgatási hatóság folytatja a képviseleti eljárást.
- (6) Az érintett egyéni fogyasztók számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy elfogadják vagy elutasítsák az (1), (2) és (3) bekezdésben említett egyezségek kötelező erejét magukra nézve. A (4) bekezdéssel összhangban jóváhagyott egyezség útján szerzett jogorvoslat nem érinti az érintett fogyasztók uniós vagy nemzeti jog szerinti bármely esetleges további jogorvoslati jogát.

9. cikk

Tájékoztatás a képviseleti eljárásokkal kapcsolatban

- (1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a bíróság vagy a közigazgatási hatóság a jogsértő kereskedő számára előírja, hogy a 5. és 6. cikkben említett intézkedéseket tartalmazó jogerős határozatokról valamint a 8. cikk említett jóváhagyott egyezségekről az ügy körülményeinek megfelelően és meghatározott határidőn belül

tájékoztatassa az érintett fogyasztókat, beleértve adott esetben az összes érintett fogyasztó egyenkénti értesítését is.

- (2) Az (1) bekezdésben említett tájékoztatásnak érthető nyelven tartalmaznia kell a képviseleti eljárás tárgyát, jogi következményeit és adott ügyben az érintett fogyasztók által teendő későbbi lépéseket.

10. cikk

A jogerős határozatok hatásai

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a közigazgatási hatóság vagy bíróság fogyasztók kollektív érdekeit sértő jogsértést megállapító jogerős határozata, beleértve a 5. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett jogsértés megszüntetésre irányuló jogerős határozatot is, az említett jogsértést kétséget kizáróan megállapítónak minősüljön a nemzeti bíróságaik előtt ugyanazon jogsértés miatt ugyanazon kereskedő ellen indított bármely más eljárás céljából.
- (2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a másik tagállamban hozott, az (1) bekezdésben említett jogerős határozatot a nemzeti bíróságok vagy közigazgatási hatóságok tekintsék megdönthető vélelemnek a jogsértés megtörténte szempontjából.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy a 6. cikk (2) bekezdésében említett jogerős megállapító határozat minősüljön megdönthetlennak a kereskedő által a károsult fogyasztókkal szemben az elkövetett jogsértés miatt megállapított felelőssége tekintetében bármely olyan eljárás céljából, amely a nemzeti bíróságaik előtti jogorvoslatra irányul az adott jogsértés tekintetében. A tagállamok biztosítják, hogy a fogyasztók által egyénileg benyújtott ilyen jogorvoslati kereseteket megfelelő és egyszerűsített eljárásokban bírálják el.

11. cikk

Elévülési idő felfüggesztése

A tagállamok biztosítják, hogy a 5. és 6. cikkben említett képviseleti eljárás megindítása felfüggeszse vagy megszakítsa az érintett fogyasztókat érintő jogorvoslati intézkedések elévülését, amennyiben az érintett jogokra az uniós vagy a nemzeti jog értelmében elévülési idő vonatkozik.

12. cikk

Sürgősség

- (1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 5. és 6. cikkben említett képviseleti eljárásokat kellő gyorsasággal kezeljék.
- (2) Az 5. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett, ideiglenes intézkedés formájában hozott, jogsértés megszüntetésére irányuló határozat érdekében indított képviseleti eljárásokat sürgősséggel kell lefolytatni.

13. cikk

Bizonyítás

A tagállamok biztosítják, hogy olyan feljogosított egység kérelmére, amely észszerűen elérhető tényeket és bizonyítékokat mutat be a képviseleti eljárásban és jelzi, hogy az alperes

birtokában további bizonyítékok találhatóak, a bíróság vagy közigazgatási hatóság a nemzeti eljárási szabályoknak megfelelően elrendelheti, hogy az alperes – az alkalmazandó uniós és nemzeti titoktartási szabályokra is figyelemmel – az ilyen bizonyítékot bemutassa.

14. cikk

Szankciók

- (1) A tagállamok megállapítják a képviseleti eljárásban hozott jogerős határozatban foglaltak megszegése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és minden szükséges intézkedést megtesznek azok érvényesítése érdekében. Az elrendelt szankcióknak hatásosnak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy szankcióként ki lehessen szabni pénzbírságokat.
- (3) A pénzbírságokból származó bevételek elosztásáról való döntés során a tagállamoknak figyelembe kell venniük a fogyasztók általános érdekeit.
- (4) A tagállamok az (1) bekezdésben említett rendelkezésekről legkésőbb *[az irányelv átültetésére előírt határidő végéig]*, minden későbbi módosításukról pedig haladéktalanul értesítik a Bizottságot.

15. cikk

A feljogosított egységeknek nyújtott támogatás

- (1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket - például az alkalmazandó bírósági vagy igazgatási díjak korlátozása, adott esetben a költségmentességre való jogosultság biztosítása, vagy e célból állami finanszírozás biztosítása révén - annak biztosítása érdekében, hogy a képviseleti eljárások költségei ne képezzenek pénzügyi akadályt a feljogosított egységek számára, hogy azok hatékonyan gyakorolhassák a 5. és 6. cikkben említett jogait.
- (2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy azokban az esetekben, amikor a feljogosított egységek kötelesek tájékoztatni az érintett fogyasztókat a folyamatban lévő képviseleti eljárásokról, az eljárás sikere esetén a kereskedőtől vissza lehessen igényelni a kapcsolódó költségeket.
- (3) A tagállamok és a Bizottság támogatják és elősegítik a feljogosított egységek együttműködését, valamint a határon átnyúló és belföldi jogsértések rendezésével kapcsolatos legjobb gyakorlatok és tapasztalatok cseréjét és terjesztését.

16. cikk

Határon átnyúló képviseleti tevékenységek

- (1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy bármely, a valamely tagállamban a 4. cikk (1) bekezdésével összhangban előzetesen kijelölt feljogosított egység az ott említett, nyilvánosan hozzáférhető jegyzék bemutatása esetén más tagállam bíróságaihoz vagy közigazgatási hatóságaihoz is fordulhasson. A bíróságok vagy közigazgatási hatóságok a feljogosított egység eljárásindítási jogosultságának bizonyítékaként elfogadják ezt a jegyzéket, de ez nem érinti azon jogukat, hogy megvizsgálhassák, hogy a feljogosított egység célja indokolja-e azt, hogy az egység az adott ügyben eljárást indítson.

- (2) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben a jogsértés különböző tagállamok fogyasztóit érinti vagy valószínűsíthetően érinti, több tagállamból származó eltérő feljogosított egységek indíthatnak képviseleti eljárását valamely tagállam illetékes bírósága vagy közigazgatási hatósága előtt a különböző tagállamokból származó fogyasztók kollektív érdekeinek védelme érdekében, együttesen eljárva vagy egyetlen feljogosított egység által képviselve.
- (3) A határon átnyúló képviseleti eljárások esetében és a nemzeti jogszabályok alapján más szervezetek számára biztosított jogok sérelme nélkül a tagállamok közlik a Bizottsággal az előzetesen kijelölt feljogosított egységek jegyzékét. A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot e feljogosított egységek nevééről és céljáról. A Bizottság nyilvánosságra hozza és naprakészen tartja ezt az információt.
- (4) Ha egy tagállam vagy a Bizottság aggályokat fogalmaz meg azzal kapcsolatban, hogy egy feljogosított egység megfelel-e a 4. cikk (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek, az egységet kijelölő tagállam kivizsgálja az aggályokat, és adott esetben visszavonja a kijelölést, amennyiben egy vagy több feltétel nem teljesül.

3. fejezet

Záró rendelkezések

17. cikk

Hatályon kívül helyezés

A 2009/22/EU irányelv [ezen irányelv alkalmazásának kezdőnapja] -tól/-től hatályát veszti a 20. cikk (2) bekezdés sérelme nélkül.

A hatályon kívül helyezett irányelvre való hivatkozásokat erre az irányelvre való hivatkozásoknak kell tekinteni, és a II. mellékletben foglalt megfelelési táblázattal összhangban kell értelmezni.

18. cikk

Nyomon követés és értékelés

- (1) Legkorábban öt évvel ezen irányelv alkalmazásának kezdőnapját követően a Bizottság elvégzi ezen irányelv értékelését, és az értékelés főbb megállapításairól jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak. Az értékelést a Bizottság minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatása szerint kell elvégezni. A jelentésben a Bizottság különösen az irányelv 2. cikkében és I. mellékletében meghatározott hatályát értékeli.
- (2) Legkésőbb az ezen irányelv hatálybalépését követő egy éven belül a Bizottság értékeli, hogy a légi és a vasúti utasok jogaira vonatkozó szabályok az ezen irányelvben előírtakhoz hasonló mértékben védik-e a fogyasztók jogait. Amennyiben ez az eset áll fenn, a Bizottság megfelelő javaslatokat kíván tenni, amelyek különösen az I. melléklet 10. és 15. pontjában említett aktusok ezen irányelv 2. cikkében meghatározott hatálya alól való kivonásából állhatnak.
- (3) A tagállamok évente, először legkésőbb 4 évvel ezen irányelv alkalmazásának kezdőnapját követően a Bizottság rendelkezésére bocsátják az (1) bekezdésben említett jelentés elkészítéséhez szükséges alábbi információkat:

- a) az ezen irányelv alapján a közigazgatási és igazságügyi hatóságoknál indított képviseleti eljárások száma;
- b) az eljárásokat indító feljogosított egység típusa;
- c) a képviseleti eljárásokban kezelt jogsértés típusa, a képviseleti eljárások felei és a képviseleti eljárás által érintett gazdasági ágazat;
- d) az eljárás időtartama a kereset benyújtásától az 5. cikkben említett jogsértés megszüntetésére irányuló jogerős határozatok vagy a 6. cikkben említett jogorvoslati vagy megállapító határozatok elfogadásáig, vagy a 8. cikkben említett egyezség jogerős jóváhagyásáig terjed;
- e) a képviseleti eljárások eredményei;
- f) a 15. cikk (3) bekezdésében említett, az együttműködésben és a bevált gyakorlatok cseréjében részt vevő feljogosított egységek száma.

19. cikk

Átültetés

- (1) A tagállamok legkésőbb [ezen irányelv hatálybalépésének napjától számított 18 hónap]-ig elfogadják és kihirdetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottságnak.

A tagállamok ezeket a rendelkezéseket [az átültetési határidő után 6 hónappal] alkalmazzák.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

- (2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azokat a rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

20. cikk

Átmeneti rendelkezések

- (1) A tagállamok az ezen irányelvet átültető törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket alkalmazzák olyan jogsértésekre, amelyek [ezen irányelv alkalmazásának kezdőnapja] után kezdődtek.
- (2) A tagállamok a 2009/22/EK irányelv átültető törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket alkalmazzák olyan jogsértésekre, amelyek [ezen irányelv alkalmazásának kezdőnapja] előtt kezdődtek.

21. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

22. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*az Európai Parlament részéről
az elnök*

*a Tanács részéről
az elnök*

PÉNZÜGYI KIMUTATÁS

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI

- 1.1. A javaslat/kezdemenyezés címe
- 1.2. A tevékenység alapú irányítás / tevékenység alapú költségvetés-tervezés keretébe tartozó érintett szakpolitikai terület(ek)
- 1.3. A javaslat/kezdemenyezés típusa
- 1.4. Célkitűzés(ek)
- 1.5. A javaslat/kezdemenyezés indoklása
- 1.6. Az intézkedés és a pénzügyi hatás időtartama
- 1.7. Tervezett irányítási módszer(ek)

2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

- 2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések
- 2.2. Irányítási és kontrollrendszer
- 2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére vonatkozó intézkedések

3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA

- 3.1. A többéves pénzügyi keret mely fejezetét/fejezeteit és a költségvetés mely kiadási tételét/tételeit érintik a kiadások?
- 3.2. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás
 - 3.2.1. *A kiadásokra gyakorolt becsült hatás összegzése*
 - 3.2.2. *Az operatív előirányzatokra gyakorolt becsült hatás*
 - 3.2.3. *Az igazgatási előirányzatokra gyakorolt becsült hatás*
 - 3.2.4. *A jelenlegi többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség*
 - 3.2.5. *Harmadik felek részvétele a finanszírozásban*
- 3.3. A bevételre gyakorolt becsült hatás

PÉNZÜGYI KIMUTATÁS

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI

1.1. A javaslat/kezdemenyezés címe

Javaslat: az Európai Parlament és a Tanács irányelve a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviseleti eljárásokról és a 2009/22/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

1.2. A tevékenységalapú irányítás / tevékenységalapú költségvetés-tervezés keretében tartozó érintett szakpolitikai terület(ek)³⁴

33. cím – Jogérvényesülés és fogyasztópolitika — 33 02 01. fejezet — Jogok, egyenlőség és polgárság program

Egyéb érintett szakpolitikai területek köre – Lásd a javaslat I. mellékletét

1.3. A javaslat/kezdemenyezés típusa

☐ A javaslat/kezdemenyezés új intézkedésre irányul

☐ A javaslat/kezdemenyezés kísérleti projektet / előkészítő intézkedést követő új intézkedésre irányul³⁵

X A javaslat/kezdemenyezés jelenlegi intézkedés meghosszabbítására irányul

☐ A javaslat/kezdemenyezés új intézkedésnek megfelelően módosított intézkedésre irányul

1.4. Célkitűzés(ek)

1.4.1. A javaslat/kezdemenyezés által érintett többéves bizottsági stratégiai célkitűzés(ek)

Méltányosabb és mélyebb belső piac; digitális egységes piac

Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóság – Jogok, egyenlőség és polgárság program, a fogyasztóvédelmi politikához kapcsolódó 9. egyedi célkitűzés:

– Annak lehetővé tétele, hogy az egyének a belső piacon fogyasztói minőségükben érvényesítsék az uniós jogból eredő jogaikat.

A javaslat konkrét célkitűzése:

– A cél az uniós jog a fogyasztók kollektív érdekeit érintő megsértései számának csökkentése a fejlesztett képviseleti eljárások révén, és ezáltal a megfelelő javítása és a fogyasztói sérelmek megszüntetése.

A javasolt tervezett fellépés konkrét célkitűzése:

– az oktatási és együttműködési intézkedések folytatása és kiterjesztése az egész EU-ban számos feljogosított egységre, a határon átnyúló vonatkozású jogsértéseket célzó képviseleti eljárások fokozottabb alkalmazása érdekében.

³⁴ Tevékenységalapú irányítás: ABM (Activity Based Management) tevékenységalapú költségvetés-tervezés: ABB (Activity Based Budgeting).

³⁵ A költségvetési rendelet 54. cikke (2) bekezdésének a) vagy b) pontja szerint.

1.4.2. *Konkrét célkitűzés(ek) és a tevékenységalapú irányítás / tevékenységalapú költségvetés-tervezés keretébe tartozó érintett tevékenység(ek)*

A tevékenységalapú irányítás / tevékenységalapú költségvetés-tervezés keretébe tartozó érintett tevékenység(ek)

analitikai tevékenységek (adatok és statisztikák gyűjtése);

Kölcsönös tanulás és együttműködés (események, elektronikus információcsere-platform, távoli kommunikációs eszközök)

1.4.3. *Várható eredmény(ek) és hatás(ok)*

Tüntesse fel, milyen hatásokat gyakorolhat a javaslat/kezdemenyezés a kedvezményezettek/célcsoportokra.

A fogyasztókra: magasabb szintű fogyasztóvédelem és kevesebb fogyasztói kár, mivel a tömeges károkozással járó helyzetek kezelésére erősebb kollektív jogorvoslati mechanizmusok lesznek, és ez erősebb ösztönzést jelent majd a kereskedők számára az uniós fogyasztóvédelmi jog betartására.

A feljogosított egységekre: A képviseleti eljárások indítására jogosult feljogosított egységekre vonatkozó új intézkedések és egyértelműbb szabályok, különösen a határon átnyúló ügyekben.

A kereskedőkre: A kereskedők számára előnyös lesznek az egyenlőbb versenyfeltételek és a tisztességes verseny növekedése.

1.4.4. *Eredmény- és hatásmutatók*

Tüntesse fel a javaslat/kezdemenyezés megvalósításának nyomon követését lehetővé tevő mutatókat.

E javaslat 18. cikke (nyomon követés és értékelés) előírja a tagállamok számára, hogy statisztikai adatokat szolgáltatassanak a következő mutatókról:

- az ezen irányelv alapján a közigazgatási és igazságügyi hatóságoknál indított képviseleti eljárások száma és típusai;
- az eljárást kezdeményező feljogosított egység típusa;
- a képviseleti eljárásokban kezelt jogsértés típusa, a képviseleti eljárások felei és a képviseleti eljárások által érintett gazdasági ágazat;
- az eljárás hossza az eljárás megindításától az ezen irányelv 5. cikkében említett tiltó határozatok elfogadásáig, 6. cikkében említett jogorvoslati vagy megállapító határozatok elfogadásáig vagy 8. cikkében említett egyezség végleges jóváhagyásáig

A képviseleti keresetek végső eredményei (pl. rendezés, jogorvoslat)

Az ezen irányelv 15. cikk (3) bekezdés említett, az együttműködésben és a bevált gyakorlatok cseréjében részt vevő feljogosított egységek száma.

1.5. **A javaslat/kezdemenyezés indoklása**

1.5.1. *Rövid vagy hosszú távon kielégítendő szükséglet(ek)*

A javaslat célja a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás hatékonyságának javítása, valamint a fogyasztói jogok megsértése következményeinek felszámolására irányuló intézkedések bevezetése. A cél a fejlesztett képviseleti eljárások révén az

uniós jog a fogyasztók kollektív érdekeit érintő megsértései számának csökkentése, és ezáltal a megfelelés javítása és a fogyasztói sérelmek megszüntetése.

1.5.2. *Az uniós részvételből adódó többletérték*

A fogyasztók még nem férnek hozzá hatékony jogorvoslati lehetőségekhez valamennyi tagállamban. A tagállamok között a jogsértések megszüntetésére irányuló jelenlegi irányelv hatékonyságát illetően azonosított jelentős különbségek uniós beavatkozást tesznek szükségessé, különösen a határokon átnyúló vonatkozások fényében. A tagállami fellépés valószínűleg további széttagoztságot eredményezne, ami viszont a belső piacon a fogyasztók és a kereskedők egyenlőtlen bánásmódjához és az Unión belüli fogyasztói jogorvoslati lehetőségek eltérő szintjéhez vezetne, valamint végső soron meggyengítené az egységes piacot a fogyasztók szempontjából.

1.5.3. *Hasonló korábbi tapasztalatok tanulsága*

A jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv alkalmazásáról szóló 2008. évi bizottsági jelentés arra a következtetésre jutott, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárást a nemzeti jogsértések megszüntetésére irányuló eljárásokban némi sikerrel, a határokon átnyúló jogsértések esetében pedig kevésbé sikerült alkalmazni, főként amiatt, hogy a feljogosított egységeknek nincsenek megfelelő forrásai a különböző tagállamok különböző eljárásainak kezelésére. A Bizottság 2012. évi jelentése arra a következtetésre jutott, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás jelentős lehetőségeket rejt magában, ha a hiányosságokat leküzdik, különösen az eljárásokhoz kapcsolódó magas költségek, az eljárások hossza és összetettsége, a jogsértés megszüntetésére hozott bírósági határozatok fogyasztókra gyakorolt viszonylag korlátozott hatása és azok végrehajtásának nehézsége tekintetében. A jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv az uniós fogyasztóvédelmi és marketingjog 2017. évi bizottsági célravezetőségi vizsgálata keretében elvégzett átfogó értékelése számos ilyen akadályt azonosított, különösen a fogyasztók számára biztosított megfelelő jogorvoslat hiányát.

1.5.4. *Egyéb releváns eszközökkel való összeegyeztethetőség és lehetséges szinergia*

A javaslat teljes mértékben következetes és összeegyeztethető a meglévő uniós szakpolitikákkal. Az ágazati jogi eszközökben rendelkezésre álló jogsértés megszüntetésére irányuló és jogorvoslati eljárásokat kiegészíti egy konkrét képviselői eljárási mechanizmus bevezetésével, amennyiben a fogyasztók kollektív érdekei sérültek vagy sérülhetnek. Az irányelv hatálya alá tartozó uniós jogi eszközök jobb érvényesítése különösen támogatni fogja a digitális egységes piac, a tőkepiaci unió, az energiaunió és a körforgásos gazdaság stratégiáit.

1.6. **Az intézkedés és a pénzügyi hatás időtartama**

☐ A javaslat/kezdeményezés **határozott időtartamra** vonatkozik

- ☐ A javaslat/kezdeményezés időtartama: ÉÉÉÉ [HH/NN]-tól/-től ÉÉÉÉ [HH/NN]-ig
- ☐ Pénzügyi hatás: ÉÉÉÉ-től/-től ÉÉÉÉ-ig

X A javaslat/kezdeményezés **határozatlan időtartamra** vonatkozik

- Beindítási időszak: ÉÉÉÉ-től/-től ÉÉÉÉ-ig
- azt követően: rendes ütem.

1.7. Tervezett irányítási módszer(ek)³⁶

X Bizottság általi **közvetlen irányítás**

- X a Bizottság szervezeti egységein keresztül, ideértve az uniós küldöttségek személyzetét
- ☐ végrehajtó ügynökségen keresztül

☐ **Megosztott irányítás** a tagállamokkal

☐ **Közvetett irányítás** a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos feladatoknak a következőkre történő átruházásával:

- ☐ harmadik országok vagy az általuk kijelölt szervek
- ☐ nemzetközi szervezetek és ügynökségek (nevezze meg)
- ☐ az EBB és az Európai Beruházási Alap
- ☐ a költségvetési rendelet 208. és 209. cikkében említett szervek
- ☐ közjogi szervek
- ☐ magánjog alapján működő, közfeladatot ellátó szervek, olyan mértékben, amennyiben megfelelő pénzügyi garanciákat nyújtanak
- ☐ a valamely tagállam magánjoga alapján működő, köz- és magánszféra közötti partnerség végrehajtásával megbízott és megfelelő pénzügyi garanciákat nyújtó szervek
- ☐ az EUSZ V. címének értelmében a KKBP terén konkrét fellépések végrehajtásával megbízott, és a vonatkozó alap-jogiaktusban meghatározott személyek.
- *Egynél több irányítási módszer feltüntetése esetén kérjük, adjon részletes felvilágosítást a „Megjegyzések” rovatban.*

Megjegyzések

Mind a tagállamoknak, mind az Európai Bizottságnak támogatniuk és elősegíteniük kell a feljogosított egységek közötti együttműködést és a bevált gyakorlatok cseréjét (a javaslat 15. cikkének (3) bekezdése).

³⁶

Az egyes irányítási módszerek ismertetése, valamint a költségvetési rendeletre való megfelelő hivatkozások megtalálhatók a Költségvetési Főigazgatóság honlapján: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_hu.html

2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések

Gyakoriság és feltételek

A 18. cikk (nyomon követés és értékelés) előírja, hogy a Bizottságnak legkésőbb az alkalmazás kezdőnapjától számított 5 éven belül értékelést kell végeznie. A Bizottság részletes programot fog kidolgozni ezen irányelv kimeneteleinek, eredményeinek és hatásainak nyomon követésére, a mutatókra és a begyűjtési gyakoriságra. A tagállamok szerepe ebben a gyakorlatban különösen a 18. cikkben előírt releváns statisztikai információk szolgáltatása.

Az e pénzügyi kimutatás 1.4.4. szakaszában példaként felsorolt mutatók az értékelés támogatására szolgálnak.

A pénzügyi kiadások nyomon követése tekintetében a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogok, egyenlőség és polgárság program létrehozásáról szóló, 2013. december 17-i 1381/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet rendelkezései alkalmazandóak.

2.2. Irányítási és kontrollrendszer

2.2.1. Felismert kockázat(ok)

Nem tártak fel kockázatot.

2.2.2. A működő belső kontrollrendszerrel kapcsolatos információk

Tárgytalan.

2.2.3. Az ellenőrzések költsége és haszna, a várt hibaarány értékelése

Tárgytalan.

2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére vonatkozó intézkedések

Tüntesse fel a meglévő vagy tervezett megelőző és védintézkedéseket.

A költségvetési rendeletnek a csalás és a szabálytalanságok megelőzése érdekében történő alkalmazása mellett a benyújtott adatok minőség-ellenőrzésére és hitelesítésre is sor fog kerülni a hiányosságok vagy szabálytalanságok kezelése érdekében.

3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA

3.1. A többéves pénzügyi keret mely fejezetét/fejezeteit és a költségvetés mely kiadási tételét/tételeit érintik a kiadások?

- Jelenlegi költségvetési tételek

A többéves pénzügyi keret fejezetei, azon belül pedig a költségvetési tételek sorrendjében.

A többéves pénzügyi keret fejezete	Költségvetési tétel	Kiadás típusa	Hozzájárulás			
	Szám: 3 Biztonság és uniós polgárság	Diff/Nem diff. ³⁷	EFTA-országoktól ³⁸	tagjelölt országoktól ³⁹	harmadik országoktól	a költségvetési rendelet 21. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében
	33 02 01	Diff.	IGEN	NEM	NEM	NEM

- Létrehozandó új költségvetési tételek – nem alkalmazandó

A többéves pénzügyi keret fejezetei, azon belül pedig a költségvetési tételek sorrendjében.

A többéves pénzügyi keret fejezete	Költségvetési tétel	Kiadás típusa	Hozzájárulás			
	Szám[Megnevezés...]	diff./nem diff.	EFTA-országoktól	tagjelölt országoktól	harmadik országoktól	a költségvetési rendelet 21. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében

³⁷ Diff. = Differenciált előirányzatok / Nem diff. = Nem differenciált előirányzatok.

³⁸ EFTA: Európai Szabadkereskedelmi Társulás.

³⁹ Tagjelölt országok és adott esetben a nyugat-balkáni potenciális tagjelölt országok.

3.2. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás

3.2.1. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás összegzése

millió EUR (három tizedesjegyre)

A többéves pénzügyi keret fejezete	3	Biztonság és uniós polgárság
---	----------	-------------------------------------

Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóság			Év 2019	Év 2020	Év 2021	Év 2022	Év 2023	Év 2024	ÖSSZESEN
•Operatív előirányzatok									
Költségvetési tétel száma 33 02 01	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1)	0,700						0,700
	Kifizetési előirányzatok	(2)	0,560						0,560
Költségvetési tétel száma	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1a)							
	Kifizetési előirányzatok	(2 a)							
Bizonyos egyedi programok keretéből finanszírozott igazgatási előirányzatok ⁴⁰									
Költségvetési tétel száma 33,01 04 01		(3)	0,125	0,125					0,250
Előirányzatok ÖSSZESEN a Jogérvényesülési és	Kötelezettségvállalási előirányzatok	=1+1a +3	0,825	0,125					0,950

⁴⁰ Technikai és/vagy igazgatási segítségnyújtás, valamint uniós programok és/vagy intézkedések végrehajtásához biztosított támogatási kiadások (korábban: BA-tételek), közvetett kutatás, közvetlen kutatás.

Fogyasztópolitikai Főigazgatóság számára (a Jogok, egyenlőség és polgárság program keretében)	Kifizetési előirányzatok	=2+2a +3	0,685	0,125						0,810
--	-----------------------------	-------------	--------------	--------------	--	--	--	--	--	--------------

•Operatív előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvál lalsi előirányzatok	(4)	0,700							0,700
	Kifizetési előirányzatok	(5)	0,560							0,560
•Bizonyos egyedi programok keretéből igazgatási előirányzatok ÖSSZESEN	finanszírozott	(6)	0,125	0,125						0,250
3. FEJEZETHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN Biztonság és uniós polgárság a többéves pénzügyi keretben	Kötelezettségvál lalsi előirányzatok	=4+ 6	0,825	0,125						0,950
	Kifizetési előirányzatok	=5+ 6	0,685	0,125						0,810

Amennyiben a javaslat/kezdemenyezés több fejezetet is érint:

•Operatív előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvál lalsi előirányzatok	(4)								
	Kifizetési előirányzatok	(5)								
•Bizonyos egyedi programok keretéből igazgatási előirányzatok ÖSSZESEN	finanszírozott	(6)								
A többéves pénzügyi keret 1–4. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN (Referenciaösszeg)	Kötelezettségvál lalsi előirányzatok	=4+ 6								
	Kifizetési előirányzatok	=5+ 6								

A többéves pénzügyi keret fejezete	5	„Igazgatási kiadások”
---	----------	-----------------------

millió EUR (három tizedesjegyre)

		Év 2019	Év 2020	Év 2021	Év 2022	Év 2023	Év 2024	ÖSSZESEN
Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóság								
•Humán erőforrás		0,143	0,143					0,286
•Egyéb igazgatási kiadások								
Jogérvényesülési Főigazgatóság ÖSSZESEN		0,143	0,143					0,286

Az 5. FEJEZETHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN a többéves pénzügyi keretben	(Összes kötelezettségvállalási előirányzat = Összes kifizetési előirányzat)	0,143	0,143					0,286
--	--	--------------	--------------	--	--	--	--	--------------

millió EUR (három tizedesjegyre)

		Év 2019	Év 2020	Év 2021	Év 2022	Év 2023	Év 2024	ÖSSZESEN
A többéves pénzügyi keret 1-5. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	0,968	0,268					1,236
	Kifizetési előirányzatok	0,828	0,268					1,096

3.2.2. Az operatív előirányzatokra gyakorolt becsült hatás

- ☐ A javaslat/kezdeményezés nem vonja maga után operatív előirányzatok felhasználását
- ☒ A javaslat/kezdeményezés az alábbi operatív előirányzatok felhasználását vonja maga után:

Kötelezettségvállalási előirányzatok, millió EUR (három tizedesjegyig)

Tüntesse fel a célkitűzéseket és a teljesítéseket ↓			Év 2019		Év 2020		Év 2021		Év 2022		Év 2023		Év 2024		ÖSSZESEN	
	TELJESÍTÉSEK															
	Típus	Átlag os költsé g	Szám	Költsé g	Szám	Költsé g	Szám	Költsé g	Szám	Költs ég	Szám	Költsé g	Szám	Költ ség	Összesít ett szám	Összk öltség
1. KONKRÉT CÉLKITŰZÉS			Az oktatási és együttműködési intézkedések folytatása és kiterjesztése több feljogosított egység számára az egész EU-ban, a határon átnyúló vonatkozású jogsértésekre vonatkozó képviseleti eljárások fokozottabb alkalmazása érdekében													
— Kibocsátás – Kölcsönös tanulás, üzemeltetés (események, elektronikus információcsere- platform, távoli kommunikációs			2	0,825	1	0,125									3	0,950
1. konkrét célkitűzés részösszege			2	0 825	1	0 125									3	0 950

2. KONKRÉT CÉLKITŰZÉS ...

A fogyasztók kollektív érdekeit érintő uniós jogszabályok megsértései számának csökkentése, ezáltal a megfelelés javítása és a fogyasztói sérelmek megszüntetése.

- kimeneti analitikai tevékenységek – adatok és statisztikák gyűjtése															0	0
2. konkrét célkitűzés részösszege																0
ÖSSZKÖLTSÉG			2	0,825	1	0,125									3	0,950

3.2.3. Az igazgatási előirányzatokra gyakorolt becsült hatás

3.2.3.1. Összegzés

- ☐ A javaslat/kezdeményezés nem vonja maga után igazgatási előirányzatok felhasználását.
- ☒ A javaslat/kezdeményezés az alábbi igazgatási előirányzatok felhasználását vonja maga után:

millió EUR (három tizedesjegyig)

	Év 2019	Év 2020	Év 2021	Év 2022	Év 2023	Év 2024	ÖSSZESEN
--	------------	------------	------------	------------	------------	------------	----------

A többéves pénzügyi keret 5. FEJEZETE							
Humán erőforrás	0,143	0,143					0,286
Egyéb igazgatási kiadások							
A többéves pénzügyi keret 5. FEJEZETÉNEK részösszege	0,143	0,143					0,286

A többéves pénzügyi keret 5. FEJEZETÉBE bele nem tartozó előirányzatok⁴¹							
Humán erőforrás							
Egyéb igazgatási kiadások <i>(1 belső)</i>	0,125	0,125					0,250
A többéves pénzügyi keret 5. FEJEZETÉBE bele nem tartozó előirányzatok részösszege	0,125	0,125					0,250

ÖSSZESEN	0,268	0,268					0,536
-----------------	--------------	--------------	--	--	--	--	--------------

A humán erőforrással és más igazgatási kiadásokkal kapcsolatos előirányzat-igényeket az adott főigazgatóság rendelkezésére álló, az intézkedés irányításához rendelt előirányzatokkal és/vagy az adott főigazgatóságon belüli átcsoportosítással kell teljesíteni. A források adott esetben a költségvetési korlátok betartása mellett kiegészíthetők az éves elosztási eljárás keretében az irányító főigazgatósághoz rendelt további juttatásokkal.

⁴¹ Technikai és/vagy igazgatási segítségnyújtás, valamint uniós programok és/vagy intézkedések végrehajtásához biztosított támogatási kiadások (korábban: BA-tételek), közvetett kutatás, közvetlen kutatás.

3.2.3.2. Becsült humánerőforrás-szükségletek

- ☐ A javaslat/kezdeményezés nem igényel humánerőforrást.
- ☒ A javaslat/kezdeményezés az alábbi humánerőforrás-igénnyel jár:

A becsléseket teljes munkaidős egyenértékben kell kifejezni

	Év 2019	Év 2020	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
• A létszámtervben szereplő álláshelyek (tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak)						
33. 01 01 01 (a központban és a bizottsági képviseleteken)	1	1				
XX 01 01 02 (a küldöttségeknél)						
XX 01 05 01 (közvetett kutatás)						
10 01 05 01 (közvetlen kutatás)						
•Külső munkatársak (teljes munkaidős egyenértékben KIFEJEZVE)⁴²						
33. 09 01 02 01 (AC, END, INT a teljes keretből)						
XX 01 02 02 (AC, AL, END, INT és JED a küldöttségeknél)						
XX 01 04 yy ⁴³	- a központban					
	- a küldöttségeknél					
XX 01 05 02 (AC, END, INT közvetett kutatásban)						
10 01 05 02 (AC, END, INT közvetlen kutatásban)						
Egyéb költségvetési tétel (kérjük megnevezni)						
ÖSSZESEN	1	1				

A humánerőforrás-igényeknek az adott főigazgatóság rendelkezésére álló, az intézkedés irányításához rendelt és/vagy az adott főigazgatóságon belül átcsoportosított személyzettel kell eleget tenni. A források adott esetben a meglévő költségvetési korlátok betartása mellett kiegészíthetők az éves elosztási eljárás keretében az irányító főigazgatósághoz rendelt további juttatásokkal.

Az elvégzendő feladatok leírása:

Tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak	A pályázati felhívás elindítása és a kezdeményezés koordinálása
Külső munkatársak	

⁴² AC=szerződéses alkalmazott; AL=helyi alkalmazott; END=kirendelt nemzeti szakértő; INT=kölcsönmunkaerő (átmeneti alkalmazott); JED=küldöttségi pályakezdő szakértő.

⁴³ Az operatív előirányzatokból finanszírozott külső munkatársakra vonatkozó részleges felső határérték (korábban: BA-tételek).

3.2.4. *A jelenlegi többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség*

- ☒ X – A javaslat/kezdemenyezés összeegyeztethető a jelenlegi többéves pénzügyi kerettel.
- ☐ A javaslat/kezdemenyezés miatt szükséges a többéves pénzügyi keret vonatkozó fejezetének átprogramozása.

Fejtse ki, miként kell átprogramozni a pénzügyi keretet: tüntesse fel az érintett költségvetési tételeket és a megfelelő összegeket.

- ☐ A javaslat/kezdemenyezés miatt szükség van a rugalmassági eszköz alkalmazására vagy a többéves pénzügyi keret felülvizsgálatára.

Fejtse ki a szükségleteket: tüntesse fel az érintett fejezeteket és költségvetési tételeket és a megfelelő összegeket.

3.2.5. *Harmadik felek részvétele a finanszírozásban*

- ☒ X A javaslat/kezdemenyezés nem irányoz elő harmadik felek általi társfinanszírozást.
- A javaslat/kezdemenyezés az alábbi becsült társfinanszírozást irányozza elő:

előirányzatok, millió EUR (három tizedesjegyig)

	Év N	Év N+1	Év N+2	Év N+3	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkkel bővíthető			Összesen
Tüntesse fel a társfinanszírozó szervet								
Társfinanszírozott előirányzatok ÖSSZESEN								

3.3. A bevételre gyakorolt becsült hatás

- ☒ A javaslatnak/kezdemenyezésnek nincs pénzügyi hatása a bevételre.
- ☐ A javaslatnak/kezdemenyezésnek van pénzügyi hatása – a bevételre gyakorolt hatása a következő:
 - ☐ a javaslat a saját forrásokra gyakorol hatást
 - ☐ a javaslat az egyéb bevételekre gyakorol hatást

millió EUR (három tizedesjegyig)

Bevételi tétel:	költségvetési	Az aktuális költségvetési évben rendelkezésre álló előirányzatok	A javaslat/kezdemenyezés hatása ⁴⁴					
			Év N	Év N+1	Év N+2	Év N+3	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkel bővíthető	
... jogcímcsoport								

Az egyéb címzett bevételek esetében tüntesse fel az érintett kiadáshoz tartozó költségvetési tétel(ek)e)t.

--

Ismertesse a bevételre gyakorolt hatás számításának módszerét.

--

⁴⁴

A tradicionális saját források (vámok, cukorilletékek) tekintetében nettó összegeket, vagyis a 25 %-kal (beszedési költségek) csökkentett bruttó összegeket kell megadni.